

Vlaams
Parlement

vergadering **C99 – WEL8**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebeleid

van 29 januari 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het Kenniscentrum Mantelzorg en het verlies van zijn erkenning - 560 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het welzijnsaanbod voor getroffen werknemers van Ford en de toeleveringsbedrijven - 591 (2012-2013)	5
Vraag om uitleg van mevrouw Güler Turan tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over eenzaamheid bij jongeren - 611 (2012-2013)	11
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een eenmalige subsidie voor samenwerkingsprojecten tussen de diensten gezinszorg en de Diensten Ondersteuningsplan - 624 (2012-2013)	14
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de ondersteuning van en tolkuren voor doofblinden - 619 (2012-2013)	20
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het temporiseren van de bouw van woonzorgcentra en de hieraan gekoppelde RVT-erkenningen - 631 (2012-2013)	24
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de tehuizen voor werkenden en de vergrijzing van personen met een handicap - 636 (2012-2013)	27
Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het onderzoek naar de beslissingen van de jeugdrechters in zaken van als misdrijf omschreven feiten - 665 (2012-2013)	31
Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het schrijnend tekort aan residentiële opvangplaatsen voor jonge kinderen na de afbouw van opvang in de centra voor kinder- en gezinszorg en de tegenstrijdige beweringen van de minister tijdens de bespreking van de beleidsbrief Welzijn - 674 (2012-2013)	37

■

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het Kenniscentrum Mantelzorg en het verlies van zijn erkenning - 560 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Na een rapport van het Agentschap Zorg en Gezondheid werd de erkenning van het Kenniscentrum Mantelzorg vzw (KEM) ingetrokken als vereniging van gebruikers en mantelzorgers. De vzw was erkend sinds maart 1999.

Even een korte geschiedenis. Op 19 juni 2012 kreeg het KEM, met zetel te Wemmel, het Agentschap Zorg en Gezondheid op bezoek voor een aangekondigd inspectiebezoek. Uit het rapport bleek dat de organisatie in tal van bedjes ziek was. Het ontbreken van een duidelijk ledenbestand, een onderbezetting van de opgelegde personeelsnorm en de minimale uitvoering van de inhoudelijke opdrachten waren de meest frappante opmerkingen.

Op basis van dit rapport namen in juni 2012 een aantal vrijwillige bestuursleden ontslag. De vzw werd door inspectie aangemaand een remediëeringsplan voor te leggen, om de scheefgegroeide situatie op zes maanden tijd recht te trekken. Dat plan werd opgemaakt en ingediend op 19 november 2012 en toegelicht op 4 december 2012 bij het agentschap Zorg en Gezondheid, in aanwezigheid van de coördinator en de stafmedewerker KEM. Het plan werd inhoudelijk als vrij positief beschouwd, doch verworpen omdat de haalbaarheid hiervan gehypothekeerd werd door de wankele relatie tussen de staf en de raad van bestuur. Daarmee vervalt de erkenning en dus ook de subsidie voor het KEM vanaf januari 2013.

In een tijd waar het idee van ondersteuning van mantelzorgers via onder andere mantelzorgorganisaties zowat in alle discours, beleidsbrieven en plannen terug te vinden is, roept deze situatie vragen op. Aan de basis van dit falen ligt zeer duidelijk het fenomeen dat de vzw, ooit opgericht vanuit de praktijk van mantelzorgers zelf, er niet in slaagde op tijd de stap naar de professionalisering te zetten. Een professionele staf wordt als ‘bedreigend’ ervaren door het bestuur, dat dan ook zeer weinig autonomie verleent aan zijn staf. Dit roept vragen op naar de begeleiding van dergelijke organisaties.

In de laatste beleidsbrief heeft de minister het over Socres (Social Responsibility) en de subsidies die deze organisatie krijgt. Socres heeft als doelstelling gekwalificeerde mensen uit de profitsector aan te trekken, op te leiden en te matchen met social-profitorganisaties die vrijwilligers zoeken om te zetelen in hun raden van bestuur. Daarnaast was er bij het KEM lange tijd sprake van een structurele onderbezetting van het personeel. Toch werd er niet vroeger ingegrepen en bleef de organisatie op basis hiervan verder gesubsidieerd.

Op dit moment is niet duidelijk of de vzw tot ontbinding zal overgaan, of een bezwaarschrift zal indienen in uitvoering van artikel 20 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 betreffende de procedures voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers. Indien de ontbinding een feit wordt, laat de vzw een goed ontwikkelde website na als erfenis. Het Kenniscentrum Mantelzorg onderscheidde zich van de vijf andere erkende mantelzorgorganisaties door vooral informatie te verstrekken aan mantelzorgers, meer dan het werken aan plaatselijke ondersteuning. Hun website www.mantelzorg.be is een goed basisinstrument voor een belangrijke portaalsite over mantelzorg.

Minister, paste het bezoek van het Agentschap Zorg en Gezondheid aan het Kenniscentrum Mantelzorg in een algemene doorlichting van de mantelzorgorganisaties? Kregen de andere mantelzorgorganisaties ook een dergelijke doorlichting? Waarom werd de link tussen Socres en het Kenniscentrum Mantelzorg niet automatisch gelegd? Hoe wordt de bestuurlijke werking van een erkende mantelzorgorganisatie opgevolgd? Op welke manier en in welke fasering wordt de personeelsbezetting van een mantelzorgorganisatie gecontroleerd? Waarom

is de vaststelling van een onderbezetting geen reden om op een vroeger tijdstip aan de alarmbel te trekken? Moet het protocol in die zin niet worden aangepast? Hoe ziet u de afwikkeling van het Kenniscentrum Mantelzorg, aangezien de middelen toch grotendeels afkomstig waren van overheidssubsidies? Kan de Vlaamse overheid de website www.mantelzorg.be zelf verder onderhouden en updaten? Of kan een nieuwe of bestaande mantelzorgorganisatie hieromtrent een project indienen en deze site overnemen?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, ik zou graag de bekommernissen van mevrouw Coppé bijtreden over de problemen die zich op het terrein voordoen. Ik ben een klein beetje geschrokken van wat u in uw tekst schrijft: niet van uw woorden, maar van de vaststellingen van het KEM dat een professionele staf als een bedreiging wordt bekeken. Maar het is een feit dat we het er allemaal over eens zijn dat dit KEM toch al behoorlijke verdiensten heeft, en vooral dan de website.

Minister, ik ben heel benieuwd naar uw antwoord, en ik hoop dat u positief antwoordt op de vijfde vraag van collega Coppé. Ik heb immers de moeite gedaan om die website er nog eens op na te lezen. Ondanks het feit dat ze zelf tegen een professionele aanpak zijn, getuigt die toch wel van een bepaalde professionaliteit.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het inspectiebezoek werd uitgevoerd door Zorginspectie en niet door het Agentschap Zorg en Gezondheid en paste in een algemene doorlichting van de sector van verenigingen van gebruikers en mantelzorgers op vraag van het Agentschap Zorg en Gezondheid. De zes door de Vlaamse overheid erkende en gesubsidieerde verenigingen werden daarbij doorgelicht tijdens een vooraf aangekondigd inspectiebezoek.

Socres biedt vzw's de kans om hun raad van bestuur te versterken met specifieke kennis en competenties. De vzw Kenniscentrum Mantelzorg had inderdaad een beroep kunnen doen op Socres indien het bestuur van de vzw dit had beslist. Ik ben een beetje verwonderd door de suggestie als zou de overheid verantwoordelijk moeten zijn voor de begeleiding van alle raden van bestuur en vzw's. Wij proberen voor hen een kader te creëren, maar het is evident dat de betrokken raad van bestuur daarin zelf het initiatief kon nemen om te bekijken of men zichzelf eventueel zou kunnen versterken met externen. Dat is een inzicht dat zou moeten bestaan bij deze raad van bestuur.

De kritische succesfactor binnen de social profit is en blijft professionele governance. Er moet worden ingezet op de professionalisering van het bestuur binnen de social profit. Dat geven we herhaaldelijk aan in onze beleidsdocumenten. In de toekomstige communicatie ter zake moet de nadruk worden gelegd op de 'sense of urgency' in strategisch bestuur. Bestuurders in de social profit moeten echt beseffen dat er grote uitdagingen voorliggen en dat men daar de nodige competenties moet voor in huis halen. Hierbij kan Socres vzw drempelverlagend werken bij die instellingen die niet goed weten hoe dit aan te vatten en die ervan overtuigd zijn dat er hoe dan ook op dat vlak initiatieven moeten worden genomen en dan de vraag stellen.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid erkent de verenigingen en toetst hun werking aan het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009 en zijn uitvoeringsbesluiten. De bestuurlijke werking van een vzw wordt niet opgevolgd. Dat ligt niet binnen onze scope. Als overheid hebben wij hiervoor geen bevoegdheid. Het is de taak van de algemene vergadering om de bestuurlijke werking van de vzw te beheren.

In de aanvraag van de erkenning moet een vereniging aangeven welke personeelsleden reeds in dienst zijn of welke binnen de wettelijk voorziene termijn van één jaar na de datum van erkenningsbeslissing zullen worden aangeworven. Bij het nazicht van het jaarverslag wordt deze erkenningsnorm steeds gecontroleerd. Daarnaast komt de controle van deze norm ook

steeds aan bod tijdens inspecties. Uit het jaarlijks nazicht werd nooit een alarmerende onderbezetting vastgesteld, waardoor deze vereniging hierover ook nooit werd gecontacteerd. Op het ogenblik van de inspectie stelde de vereniging meer dan het wettelijk vereist minimum van 1,5 fulltime equivalenten tewerk. Dit was niet constant het geval in 2011 omwille van een aantal personeelwissels, wat kon worden vastgesteld uit het jaarverslag 2011.

Een voorziening waarvan met ingang van 1 januari 2013 de erkenning wordt ingetrokken, ontvangt geen subsidies meer vanaf die datum. Het saldo voor het werkjaar 2012 wordt wel nog uitbetaald, op voorwaarde dat de vzw het jaarverslag en het financieel verslag 2012 aan het Agentschap Zorg en Gezondheid bezorgt en deze documenten positief door het agentschap worden geëvalueerd. Voor de verdere financiële en organisatorische afwikkeling binnen de vzw is de overheid niet bevoegd.

De website is eigendom van de vzw Kenniscentrum Mantelzorg. De Vlaamse overheid kan die dus niet zomaar overnemen. Maar uiteraard, als het ook uw inschatting is dat het een zeer waardevolle en zinvolle website is, kan er contact worden opgenomen met de vzw en kan worden bekeken op welke manier eventueel derden geïnteresseerd zijn om het werk voort te zetten en de website verder te onderhouden.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik geef toe dat ik toen ik het verslag in handen kreeg, zelf wel wat vragen had over de relatie tussen het bestuur en het personeel zelf. Het is natuurlijk wat het is. Hopelijk wordt in de toekomst, wanneer er initiatieven worden genomen, naar de nodige competenties gezocht binnen de raden van bestuur zodat dit niet meer zo kan lopen. Het belangrijkste is dat het saldo dat nog moet worden uitbetaald, ook wordt uitbetaald en dat met de nodige voorzichtigheid wordt omgegaan met de website. Dat is het belangrijkste voor de toekomst, alsook de vraag ter ondersteuning van mantelzorgers dat deze website kan worden overgenomen door andere organisaties. Ik hoop dan ook dat dit nog kan gebeuren zodat de middelen die ooit vanuit de overheid werden besteed aan het maken van deze website, niet verloren zullen gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het welzijnsaanbod voor getroffen werknemers van Ford en de toeleveringsbedrijven - 591 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, u hebt aangekondigd de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) en de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) in te schakelen om hulp te bieden aan de werknemers van Ford en de toeleveringsbedrijven die getroffen worden door de sluiting van Ford Genk. Daarvoor zou de Vlaamse Regering 1 miljoen euro uittrekken.

Minister, ik ga ervan uit dat u dit hebt gelanceerd vanuit een sterke bekommernis voor de getroffen werknemers, laat daar geen twijfel over bestaan. De sluiting van Ford en een aantal toeleveringsbedrijven is naast een economische aderlating voor Vlaanderen, een zware persoonlijke en emotionele dobber voor de duizenden werknemers. Maar helaas, niet alleen in Limburg sluiten bedrijven en worden werknemers getroffen, ook in andere provincies vielen de afgelopen weken en maanden slachtoffers. Cijfers bewijzen dit. In 2012 gingen niet minder dan 11.083 bedrijven failliet in België, met een verlies van maar liefst 22.000 jobs als gevolg. In Vlaanderen gingen in 2012 5411 bedrijven failliet, met een verlies van 15.000

banen als gevolg. Uit deze cijfers blijkt dat in Vlaanderen in verhouding de grootste bedrijven failliet zijn gegaan.

De vraag moet dan ook worden gesteld of we de uitrol van begeleiding door de CAW's en de cgg's, zoals die nu in Limburg plaatsvindt, in de toekomst ook moeten doen in andere provincies. Anders gezegd, zal een getroffen van een faillissement in de provincies Antwerpen, Oost- en West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant ook kunnen rekenen op die nodige begeleiding op het vlak van welzijn? Het speelt immers geen rol waar iemand woont die door zoiets wordt getroffen. Voor iedereen zal dat even zwaar aanvoelen.

Vlaanderen is trouwens een kmo-land bij uitstek. De Vlaamse Regering zegt dat ze de behoeder is van de kmo's en dat zal blijven. Ik ga er dan ook van uit dat ze ook de behoeder zal zijn van het welzijn van de werknemers van deze duizenden kmo's die het voorbije jaar failliet zijn gegaan. In het verleden gingen trouwens ook andere grote bedrijven failliet, met een grote sociaal-economische impact. In 2010 sloot Opel Antwerpen, met een verlies van 5000 banen bij het bedrijf en 2600 banen bij de toeleveringsbedrijven als gevolg. Minister, ik kan me niet meteen herinneren dat Welzijn toen actie heeft ondernomen.

Minister, welke initiatieven zult u nemen in andere provincies? In hoeveel geld zult u voorzien voor die andere provincies? We weten dat vrijwel alle welzijnsdiensten vandaag wachtlijsten hebben. Welke noden zullen prioritair worden behandeld bij de CAW's en de cgg's? Zal men daar een lijstje van prioriteiten opmaken? Welke gelijkaardige initiatieven werden er in het verleden genomen, bijvoorbeeld bij de sluiting van Opel Antwerpen, en wat was de kostprijs van die operatie?

Minister Muyters voorziet met zijn tewerkstellingscel ook in een intensieve begeleiding voor die mensen. Werd met hem afgesproken om te komen tot samenwerking, tot een afstemming van maatregelen? Zal men in de toekomst ook hier een mogelijk samenwerkingsmodel tussen Werk en Welzijn uitbreiden naar andere slachtoffers van een faillissement?

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Voorzitter, dit is een zeer goede vraag. In het licht van al die ontslagen worden er in alle commissies inderdaad diverse initiatieven genomen. Minister, u weet dat de minister-president bezig is met een bankenplan. In het kader van dat bankenplan wordt er vandaag ook een zorgtraject uitgetekend. Dat is een initiatief dat vandaag vooral uitgaat van de banken. De vakbonden worden ter zake waarschijnlijk ook geconsulteerd, om te zien welk zorgtraject, welke tegemoetkoming aan de slachtoffers van een collectief ontslag kan worden aangeboden. In dat specifieke geval gaat het over een financiële tegemoetkoming. Is het dan ook niet interessant om aan een welzijnstraject te denken, aan een bijdrage van Welzijn bij het uittekenen van dat plan? Of heeft de minister-president u dat al gevraagd? Heeft men u daarbij betrokken? Ik begrijp dat het niet gemakkelijk zal zijn om iedereen bij elk initiatief te betrekken, maar het gaat over een zorgtraject. Het is dus belangrijk om iets te doen aan dat financiële aspect, maar er kunnen ook heel veel welzijnsinitiatieven worden genomen voor die mensen. Zo kan men een win-winsituatie creëren.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik wil me daar ook bij aansluiten. De vraag van mevrouw Van der Borght en de opmerkingen van mevrouw Turan zijn terecht. Minister, wanneer een bedrijf als Ford Genk sluit, dan heeft dat een zo grote impact op de werkgelegenheid dat er meer media-aandacht aan wordt besteed dan aan een relatief klein faillissement waarbij het over 'slechts' vijf of tien werknemers gaat. Die mensen zelf zijn echter allemaal het slachtoffer van de sluiting van hun bedrijf.

Ik heb lang gewerkt voor een van de grote curatorkantoren in Antwerpen. Ik hield me daar sterk bezig met de afhandeling van de sociale dossiers. Ook al was er bij het faillissement

sprake van slechts enkele werknemers, of van slechts twintig of dertig werknemers, dat waren altijd opnieuw grote drama's voor die werknemers.

Minister, voor alle duidelijkheid: ik wil de initiatieven die er vandaag zijn met betrekking tot het opvangen van werknemers van bedrijven waar zeer veel mensen waren tewerkgesteld, mee ondersteunen. Ik heb daar geen enkele kritiek op. Ze zijn goedbedoeld, maar hoe goedbedoeld ook, ik roep u op om identiek hetzelfde te doen voor alle werknemers in Vlaanderen die, ongewild uiteraard, het slachtoffer zijn van een sluiting, al dan niet als gevolg van een faillissement van een bedrijf. Ook zij moeten kunnen rekenen op dezelfde begeleiding, zowel door de CAW's als door de cgg's. Zij moeten ook een beroep kunnen doen op een zorgtraject. Ik pleit er dus echt voor dat men dat zou uitbreiden naar alle werknemers die het slachtoffer zijn van een bedrijfssluiting, onder welke omstandigheid dan ook.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes: Toen enkele maanden geleden de sluiting van Ford werd aangekondigd en er een bespreking was in de plenaire vergadering, hebben alle fracties heel duidelijk aangegeven dat er toch wel een ernstig probleem is voor Limburg. Dat doet niets af aan de sluitingen die er overal zijn.

Er moet inderdaad worden nagegaan op welke manier iedereen die wordt geconfronteerd met een sluiting, op een gelijkaardige manier een beroep kan doen op welzijnsvoorzieningen. Als in een bepaalde regio ineens 10.000 banen verdwijnen, is dat natuurlijk een heel andere situatie dan als een gelijk aantal sluitingen gespreid zijn over heel Vlaanderen. De impact op een specifieke regio is toch veel groter. Mevrouw Van der Borght, daar gaat u een beetje aan voorbij, als u vraagt wat men gaat doen in de andere provincies. De totale impact op die ene kleine regio, Midden-Limburg, is natuurlijk veel groter dan op de rest van Vlaanderen.

Wat wel van belang is, minister, is dat het plan dat u hebt uitgewerkt voor de CAW's past binnen de taskforce die wordt uitgewerkt voor Limburg. Ik ga ervan uit dat het daar mee is in opgenomen en dat er wordt uitgezocht hoe de hulpverlening past in de totale werking om een passend antwoord te geven aan de ontslagenen van Ford Genk.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Minister, het is natuurlijk door de impact en de grote omvang van het probleem dat zich nu in Limburg voordoet – het kon evengoed in Antwerpen of elders geweest zijn –, dat u ertoe gedwongen bent maatregelen te nemen en een traject uit te stippelen voor de opvang en begeleiding van de mensen die het slachtoffer zijn van de nakende sluiting. We zullen daaruit kunnen leren en een methodiek ontwikkelen – dat moet toch de bedoeling zijn – die bij andere, ook kleinschalige sluitingen kan worden gehanteerd. Op basis van dit traject moeten we lessen trekken en die eventueel toepassen bij kleinschalige sluitingen.

Het overleg is ook belangrijk. Mevrouw Turan haalt het bankenplan en de inspanningen van de banken aan, mevrouw Van der Borght haalt de tewerkstellingscel aan. Ik vraag me af in welke mate er op het terrein zal worden samengewerkt. De onderhandelingen tussen directie en vakbonden in verband met het sociaal plan zijn op dit moment nog bezig. Er kunnen dus nog geen concrete maatregelen worden genomen. Het is wel nodig dat er overleg is tussen verschillende beleidsdomeinen. Er is nu nog geen overleg met het domein Werk, en tussen de verschillende diensten. Men wacht op een sociaal plan. Ik vraag me af of dat de goede weg is, en of er tussen Welzijn en Werk niet meer overleg moet zijn om klaar te zijn tegen dat het sociaal plan er effectief is.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het is inderdaad zo dat overal in Vlaanderen mensen worden getroffen door de sluiting van het bedrijf waar ze tewerkgesteld zijn. Er zijn ook

zelfstandigen die het behoorlijk moeilijk hebben. Daarom is het belangrijk te benadrukken dat iedereen, ook personen die het slachtoffer zijn van een faillissement, met om het even welke welzijnsvraag een beroep kan doen op het hulpaanbod van de CAW's en met psychische of psychiatrische moeilijkheden terecht kan in de cgg's.

Er zijn natuurlijk initiatieven die in heel Vlaanderen worden uitgerold. We hebben het dan over acties inzake onderbescherming, over de uitbreiding van het ambulante aanbod aan geestelijke gezondheidszorg, over de ondersteuning van de diensten en personen die bezig zijn met schuldbemiddeling en budgetbeheer. Iedereen in Vlaanderen moet daar een beroep op kunnen doen.

We hebben deze week in Limburg een conferentie gehad met de welzijnswerkers. U kunt mijn toespraak daarover vinden op mijn website. Voor degenen die nog niet overtuigd zijn, staat er ook een vrij indrukwekkend filmpje op dat is gemaakt door de regionale televisie, waarin een opsomming wordt gegeven van sluitingen en verlies van jobs in de regio. Uiteraard zijn er veel typische en voorspelbare noden in een samenleving in een economisch moeilijke tijd, die we in heel Vlaanderen moeten aanpakken.

Het is niet voor de eerste keer dat we een aantal zaken wat meer gecibleerd doen, integendeel. Die aanpak sluit aan bij eerdere initiatieven die de Vlaamse Regering heeft genomen in uitzonderlijke crisissituaties. Ik geef er twee. Om tegemoet te komen aan de toegenomen vraag naar hulp van slachtoffers van seksueel misbruik hebben we in 2010 het aanbod versterkt van het CAW in Gent om een eerste telefonisch aanspreekpunt uit te bouwen. In 2012 hebben we tijdelijk in versterking voorzien van de CAW's en de cgg's in Lommel en Leuven om gepaste ondersteuning, opvang en begeleiding te kunnen bieden bij het verwerken van het trauma naar aanleiding van het dramatische busongeval in Zwitserland. Er zijn situaties waarin we extra hebben ingezet.

De impact van de verschillende bedrijfssluitingen in de provincie Limburg op zeer korte tijd is echter zo groot en intens dat ze op zeer korte termijn een specifieke aanpak vergt, ook op het vlak van het welzijnsbeleid. Dat was de vraag naar de relatie met het plan dat vrijdag door de experts zal worden voorgesteld. Een economisch plan zal uiteraard ook moeten worden geflankeerd door een strategie als het gaat over de sociale dimensie, de sociale cohesie en de welzijnsaspecten. Daarom zijn op initiatief van de gedeputeerde de welzijnswerkers uit de provincie en de lokale besturen en OCMW's een eerste keer samengekomen.

Het gaat om een uitzonderlijke situatie. Uit de studie van de economische impact van de sluiting van Ford Genk door de Universiteit Hasselt blijkt dat men rekening houdt met een banenverlies van 8195 jobs voor Ford alleen, en dat Limburg zowat 70 procent van het totale banenverlies in Vlaanderen voor haar rekening neemt. De werkloosheidsgraad stijgt tot een niveau van 8,8 procent van de beroepsbevolking, ofwel een stijging met 29,4 procent. Men gaat uit van een welvaartsverlies van 2,6 tot 2,9 procent van het Limburgse bbp en een potentiële daling van 10,9 procent van de groei van de arbeidsproductiviteit.

Daarbij komen ook nog de niet zo gunstige perspectieven voor de ontslagen Ford-werknemers. Het zal voor hen niet eenvoudig zijn om een gepaste job te vinden in de nabijheid van hun woonplaats, gelet op de onevenwichtige geografische spreiding van enerzijds het Limburgse vacatureaanbod en anderzijds het aantal Ford-werknemers volgens woonplaats. Dat is een reden te meer waarom de Vlaamse Regering snel de expertengroep heeft samengesteld. De regering is ervan overtuigd dat een intense aanpak en extra aandacht nodig zullen zijn om de uitdaging in de provincie op te nemen.

Met de tijdelijke versterking van het hulpaanbod van het CAW, het cgg en de sector van de preventieve gezinsondersteuning hebben we mee proberen in te spelen op wat zich zou kunnen aandienen als noden in de hulpverlening, gelet op de bijzonder grote impact, op de tijd en op de geografische omschrijving waarin de feiten zich voordoen.

Op dit moment voorzien we niet in extra middelen voor de andere provincies in het kader van uitzonderlijke crisissituaties qua faillissementen. De sensibiliteit voor een aantal vragen of uitdagingen die aan de welzijnssector worden gesteld in het kader van die economische problematiek is gewettigd. Schuld, hulpverlening, onderbescherming en verbreding van de toegang tot de ambulante geestelijke gezondheidszorg zijn thema's die we in heel Vlaanderen proberen aan te pakken.

Inzake onthaal zijn er in de CAW's geen wachtlijsten. Iedereen kan met om het even welke welzijnsvraag terecht in een centrum. Het is niet de bedoeling prioritaire noden te formuleren voor de CAW's. In de sector van de geestelijke gezondheidszorg is er wel degelijk een probleem van toegankelijkheid. Dat is hier in de commissie besproken naar aanleiding van het suïcidepreventieplan. Er zijn zeker vragen om prioriteiten te stellen naar personen met suïcidale kenmerken.

Bij de sluiting van Opel Antwerpen werden geen gelijkaardige maatregelen genomen. We hebben geen kennis van signalen dat het aanbod van voormelde sectoren ontoereikend zou zijn naar aanleiding van de sluiting van Opel Antwerpen. Het zou best kunnen dat sommige zaken ons ontgaan, maar dat is bij ons niet bekend.

Binnen de Vlaamse Regering werden alle maatregelen besproken. Het is uiteraard de bedoeling een geconcerteerde aanpak vanuit Vlaanderen voor de situatie in Limburg voorop te stellen. Slachtoffers van een faillissement die werkloos blijven, kunnen rekenen op begeleiding door de VDAB. Indien mensen op het werkveld hulp wensen in hun zoektocht naar werk, kunnen ze terecht bij de werkwinkels. Welzijnswerkers zullen cliënten met vragen over werk en opleiding, over hulp bij het solliciteren enzovoort verwijzen naar de werkwinkel of de VDAB-servicelijn. Dat zal in de provincie Limburg zo gebeuren.

Mevrouw Jans, terecht verwijst u naar de moeilijke cadans in het overleg inzake arbeidsmarktbeleid, ondersteuning, herscholing, oriëntatie met het sociaal overleg in de Fordfabriek en de toeleveranciers. Het is niet simpel om daar vanuit de VDAB op een juiste manier op in te haken. Zolang de eerste fase van de wet-Renault niet is afgesloten, is het niet gemakkelijk te zien wat de relaties zijn tussen de inspanningen die bij Ford en in het sociaal akkoord moeten gebeuren en die de VDAB opneemt.

U hebt gelijk, het is uitdrukkelijk de bedoeling dat er samenwerking is tussen de welzijnssector en de VDAB. De suggestie die ik heb gedaan aan de Limburgse actoren – het is de bedoeling dat de provincie daarin een coördinerende rol opneemt – is dat er tussen Samenlevingsopbouw, het verenigingsleven, de VDAB en alle mogelijke partners goede afspraken moeten komen. Het zal juist in het samenspel zijn dat we mensen voldoende zullen kunnen motiveren en ondersteunen, ook als het moeilijk is om de stap te zetten en het leven terug in handen te nemen, en de uitdaging aan te gaan om eventueel de stap naar ander werk te zetten.

Wat de banken betreft, wil ik enkele misverstanden uit de wereld helpen. Naar aanleiding van de situatie bij Ford, heeft Febelfin onmiddellijk het initiatief genomen om contact te nemen met de Vlaamse Regering. Het was op een zondagvoormiddag en ik was erbij. Het is ook een issue: hoe gaan we om met bedrijven en particulieren die het moeilijk hebben naar aanleiding van de sluiting van een bedrijf? Dat is mee in het bankenplan opgenomen. Het bankenplan had initieel de ambitie uit te zoeken hoe we de banken meer kunnen aanzetten tot het mobiliseren van kapitaal om onze economie een boost te geven.

Daarna hebben we diverse malen vanuit Welzijn met de experts van Febelfin gesproken over het sociale luik, de individuele positie van degenen die een hypothecair of een consumentenkrediet hebben bij een bank. Het is de bedoeling dat dat niet beperkt blijft tot de regio van de provincie Limburg; het zijn afspraken die we voor heel Vlaanderen hebben gemaakt. De banken hebben hun filialen bepaalde suggesties en informatie gegeven over hoe

ze met mensen die worden geconfronteerd met een onverwachte breuk in hun inkomensperspectief, kunnen omgaan en wat ze kunnen doen.

In het bankenplan is die passage definitief opgenomen toen het werd goedgekeurd door de regering. We hebben de OCMW's en CAW's aangeschreven dat als mensen hun krediet niet meer kunnen terugbetalen door een sluiting van een bedrijf of een faillissement van een zelfstandige, ze mogen verwachten dat het bankfiliaal bepaalde sporen mee wil onderzoeken op individuele basis. Er wordt een geïndividualiseerd plan mogelijk gemaakt. Dat nemen we met de banken in heel Vlaanderen onder ogen.

De ervaringen van onze mensen in dat overleg met de mensen van de banken, waren positief in die zin dat de banken zich realiseren dat ze ook een maatschappelijke rol moeten spelen, natuurlijk binnen de economische en financiële context die de hunne is, maar toch met een zekere bereidheid om op het vlak van het individuele traject na te gaan wat mogelijk is. Dat zijn de trajecten geworden waar u naar verwijst.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Minister, ik ben overtuigd dat u het met de beste bedoelingen hebt gedaan. Uw cijfers bewijzen ook dat er zich in Limburg momenteel een zeer schrijnende situatie voordoet. Het gaat er niet om wat het ergste of het belangrijkste is, welke provincie of welk bedrijf het belangrijkste is. Dit project is nu gelanceerd, maar wat als er in andere provincies gelijkaardige situaties plaatsvinden? Dat is mijn eerste zorg.

Ik begrijp uit uw antwoord dat als er mogelijke andere drama's in de toekomst gebeuren, dat we die dan bij een vraag ook bekijken. Want collega Claes, Opel Antwerpen ging over 8600 werknemers, dat was ook geen kleinigheid, zoals u daarnet zei. *(Opmerking van mevrouw Sonja Claes)*

Minister, ik heb twee krantenartikels bij, en ik heb daarbij nog een aantal vragen. Naar aanleiding van een persmoment in januari 2013 over dit opgestarte traject stelt u: "We denken onder andere aan de organisatie van een telefonische hulplijn, en de uitbouw van informatievoorziening, advies, ondersteuning, opvang, begeleiding en behandeling. (...) Het hulpaanbod zal daarom georganiseerd worden in overleg en samenwerking met vakbonden, lokale besturen, OCMW's en andere relevante hulp- en dienstverlenende actoren".

Wat houdt dit concreet in? Wat kan een getroffen werknemer nu concreet doen? Waar moet hij zich melden? Moet hij naar de vakbond gaan, naar het OCMW, naar het CAW, naar de VDAB? Dit wordt allemaal gelanceerd, maar daarna horen we er niets meer. Hoe zit dat nu juist? Wie behandelt uiteindelijk de vraag? We hebben in het verleden heel wat discussies gehad over zorgtrajecten, overlegmomenten, of een Sociaal Huis waar mensen met al hun vragen op één plaats terecht kunnen, daar worden heel wat partijen bij betrokken. Maar welke overkoepelende organisatie volgt alles verder op?

Als het gaat over overleg en samenwerking, kwam bij mij spontaan de reactie dat er toch weer niet opnieuw een overlegmoment wordt georganiseerd waar al de verschillende actoren opnieuw naartoe moeten. Wie wordt uitgenodigd, waar vindt dit plaats, wie zit dit overleg voor, wie maakt het verslag om de concrete afspraken te kennen? Hoelang blijft dit overleg bestaan? Is er een termijn? Op al deze vragen heb ik geen antwoord.

In een ander krantenartikel in een andere krant hebt u het heel specifiek over dat unieke telefoonnummer: "In overleg met de Limburgse OCMW's wordt een uniek telefoonnummer bemand". Wie bemant deze telefoonlijn? Is dat een personeelslid van een welbepaald OCMW dat is vrijgesteld, of gaat het om een personeelslid dat is vrijgesteld in een beurtrol van andere voorzieningen? Wat is de kostprijs? Wie neemt die kosten ten laste? Veel vragen waarop ik hoop een antwoord te krijgen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: De OCMW 's van Limburg hebben een structureel samenwerkingsoverleg, dat is juist. Dat heet Limburgs Steunpunt OCMW's (LSO) en wordt voorgezeten door een gekozen voorzitter van één van de OCMW's, en wordt mee ondersteund door de provincie. Het is juist dat in het kader van die samenwerking, en met het gefusioneerde CAW is afgesproken dat men mensen zal proberen te overtuigen om zich te wenden tot de bestaande OCMW's en CAW's. Niet alleen aan de poorten van Ford Genk, maar ook aan andere fabrieken, en dit op vraag van de vakbonden. Het is niet de bedoeling om daar nieuwe structuren voor op te zetten, maar er is inderdaad afgesproken dat het CAW de telefoon zal bemannen, en een deel van de middelen gaat daar ook naartoe. Er zijn afspraken gemaakt om mensen toe te leiden naar het betrokken OCMW of het CAW. Er is dus geen nieuwe structuur: we werken binnen een bestaand samenwerkingsmodel.

We zitten momenteel in een situatie met een massale vermindering van het aantal jobs. Er is de multiculturaliteit in Limburg. Er zijn de kwetsbare regio's. Ik weet niet of u de kaarten al bekeken hebt: in bepaalde regio's worden heel wat kinderen geboren in kansarme gezinnen. Daarom hebben we geprobeerd om samen een laagdrempelige onthaalfunctie te organiseren. Dat is dat telefoonnummer geworden.

Die samenwerking tussen al die organisaties is natuurlijk wel belangrijk in het kader van de zorgcontinuïteit en aanclampingheid van de hulp- en de zorgverlening. Het is de overtuiging van de actoren in de provincie Limburg dat er op dit moment echt moet worden samengewerkt, en dat de schaarse beschikbare middelen zo goed en efficiënt mogelijk worden ingezet.

Iedereen is er zich van bewust dat – gezien de situatie in het verleden – het appel op de hulpverlening, de gezinsondersteuning en op de samenlevingsopbouw zeer intens kan worden, en iedereen probeert zich te organiseren met de bestaande middelen. De projecten artikel 107 zijn in volle uitrol in de provincie Limburg. Er zijn twee projecten die erin zullen slagen om gebiedsdekkend te zijn. Dat heeft te maken met de inbreng van de psychiatrische bedden naar de federale overheid toe, en het feit dat men erin geslaagd is om zich zo te organiseren dat het een sluitend verhaal is. Dit alles zal dus worden bekeken mede vanuit een grote gevoeligheid voor wat de mensen in de provincie Limburg overkomt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Güler Turan tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over eenzaamheid bij jongeren - 611 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Voorzitter, het blijkt nog maar eens dat de commissie Welzijn een zeer uitgebreid aantal thema's kan behandelen. Na een heel interessant debat over collectieve ontslagen en het al dan niet goed opvolgen van het welzijn van de werknemers zowel in Ford Genk als in Opel Antwerpen, wil ik een andere problematiek onder de aandacht brengen.

Ik wil het hebben over eenzaamheid bij jongeren. Ik stel deze vraag naar aanleiding van een campagne die werd opgestart door Bond zonder Naam in december 2012. De campagne probeert de aandacht te vestigen op de emotionele en sociale eenzaamheid, met een specifieke focus op jongeren. Ook de Kinder- en Jongerentelefoon gaf eerder al aan dat eenzaamheid bij jongeren, en de effecten ervan, nog een groot taboe zijn.

Naar aanleiding van een schriftelijke vraag van mij hebt u in mei 2012 aangegeven dat er geen recente wetenschappelijke studies bestaan over de eenzaamheid van jongeren. Nochtans is de eenzaamheid bij jongeren – en zijn de effecten ervan – nog groter dan bij ouderen. Men

mag isolement en eenzaamheid niet enkel associëren met ouderen, waar er wel al voldoende studies over bestaan.

Men kan zeggen dat die kinderen naar school gaan, en dat ze voldoende opvolging krijgen door de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), maar er is ook een toename van kinderen en jongeren die huisonderwijs volgen. Misschien moeten we ook bijzondere aandacht schenken aan deze categorie van jongeren. Voor we echter naar een specifieke doelgroep van jongeren gaan, heb ik toch ook nog een aantal specifieke vragen. Deze vragen moeten ons verder helpen: we mogen dus zeker niet aan struisvogelpolitiek doen. Ik zeg niet dat u dat doet, minister, maar ik denk wel dat er voldoende informatie aanwezig is om deze kwestie ernstig te onderzoeken, en zeker als we in de pers af en toe lezen over jongeren met suïcidale neigingen, al dan niet met fatale gevolgen.

Minister, gaat u het initiatief nemen om de problematiek van eenzaamheid bij jongeren beter in kaart te brengen? Op basis van het antwoord op mijn schriftelijke vraag kan ik enkel constateren dat dit vandaag niet gebeurt. Ziet u een probleem in Vlaanderen wat betreft eenzaamheid bij jongeren? Zo niet, waarin verschilt Vlaanderen van de rest van de wereld? Wat ziet u als grootste probleem bij jongeren: de sociale of de emotionele eenzaamheid? Volgens bestaande studies zijn dit immers verschillende vormen van eenzaamheid. Zijn er voor beide vormen van eenzaamheid specifieke beleidsinstrumenten om het taboe te doorbreken, jongeren bewust te maken van de problematiek, of hen sneller op de gepaste hulpverlening een beroep te laten doen?

Wordt er overleg gepleegd met minister van Onderwijs Pascal Smet betreffende de problematiek van een mogelijk verhoogde kans op sociaal isolement bij jongeren die huisonderwijs volgen? Enkele maanden geleden kwam een huismoeder in het nieuws die huisonderwijs gaf aan haar kinderen: het ging duidelijk om een geval van isolement. Ik ken de case niet echt, ik kan er dus niet op ingaan, maar ik denk dat er mogelijk een verhoogd risico is bij huisonderwijs.

Minister, wat gaan we doen aan deze problematiek?

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Minister, ik treed mevrouw Turan bij: ze stelt een terechte vraag. Er zijn twee soorten huisonderwijs: dat aan zwaar en heel zwaar zieken, waarbij de kinderen niet kunnen kiezen, en dat waar ouders wel bewust voor kiezen. Zoals mevrouw Turan zegt, leven deze kinderen geïsoleerd en teruggetrokken, wat de grootste eenzaamheid veroorzaakt. Minister, hebt u daarover al initiatieven ondernomen samen met de minister van Onderwijs en met de CLB's?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, we willen allereerst aangeven dat we de problematiek die u signaleert, ernstig nemen. De cijfers in de meest recente studie over, onder meer, eenzaamheid bij jongeren, namelijk een studie van In Petto en Trendwolves van 2011, illustreren dat het probleem reëel is. De antwoorden op de gehanteerde vragenlijst die zowel online als schriftelijk werd afgenomen bij 1761 respondenten tussen 12 en 21 jaar signaleren dat 22 procent van deze jongeren zegt nooit eenzaam te zijn, 68 procent zegt dat het hun wel eens overkomt, 9 procent dat het hun dikwijls overkomt en 2 procent dat het hun voortdurend overkomt. Deze cijfers zijn niet alarmerend, maar ze nopen wel tot waakzaamheid, ook omdat de algemene maatschappelijke context daar aanleiding toe geeft.

We leven immers in een tijd waarin iedereen, ook jongeren, voortdurend bereikbaar is en via sociale media permanent communiceert, maar waarin tegelijkertijd, onder deze laag van voortdurende communicatie, blijkbaar een onderlaag van eenzaamheid ontstaat. De individualisering in en de atomisering van de samenleving zijn daar niet vreemd aan. Bovendien wordt de negatieve perceptie van de eigen eenzaamheid ook gekleurd, zelfs

versterkt, door een mediatieke communicatiecontext die maatschappelijk opgeld maakt, dus ook als norm waaraan mensen, jongeren hun individueel gedrag afmeten. Redenen genoeg dus om aandacht te besteden aan de problematiek.

Een specifiek onderzoek daarover is momenteel niet opgenomen in het onderzoeksprogramma van ons beleidsdomein Welzijn Volksgezondheid en Gezin. We moeten ons ook bewust zijn dat het fenomeen van eenzaamheid zich niet zo gemakkelijk in kaart laat brengen. Zeker niet als we daarbij nog eens een onderscheid moeten maken tussen sociale en emotionele eenzaamheid, een opsplitsing die u in de vraag ook aanbrengt.

We denken in dat verband dat noden die voortvloeien uit sociale of emotionele eenzaamheid wel te onderscheiden, maar niet te scheiden zijn. De vraag is ook of we dit wel moeten scheiden. Het is trouwens onze overtuiging dat eenzaamheid vaak niet op zich staat, maar deel kan uitmaken van een ruimere individuele en maatschappelijke problematiek. Mensen gaan anders om met eenzaamheid, zeker met alleen zijn. We moeten waakzaam zijn voor het welbevinden van onze jongeren, ook wat hun eenzaamheid betreft, maar we mogen eenzaamheid als problematiek niet isoleren, we mogen er best niet een nieuw ziekte-label van maken. Jongeren worden al voldoende geëtiketteerd en in vakjes gestopt. Wat uiteraard niet wegneemt dat het essentieel is en blijft dat we met ons regulier welzijns- en gezondheidsbeleid een geïntegreerd antwoord formuleren op de noden van jongeren, ook als daar het aspect eenzaamheid in vervat zit.

We denken dan in de eerste plaats aan het jeugdhulpbeleid en het beleid suïcidepreventie: twee terreinen waarop we, ook voor jongeren, stappen vooruit zetten, enerzijds via de geactualiseerde gezondheidsdoelstelling ‘Preventie van zelfdoding 2012-2020’ en anderzijds via het op stapel staande nieuwe decreet Integrale Jeugdhulp, twee dossiers waarin we in deze commissie al uitgebreid zijn ingegaan en waar we ook in de toekomst zeker op zullen terugkomen. Het zijn wat mij betreft twee hefboomen om ook in situaties van problematische eenzaamheid soelaas te bieden.

Het allerbelangrijkste is dat jongeren telkens als ze daar nood aan hebben, bij iemand terecht kunnen met hun verhaal. Eenzaamheid bij jongeren wordt immers vaak veroorzaakt door het zich onbegrepen en onbeluisterd weten. Hier kan onder andere de versterking van het recht op bijstand door een bijstandspersoon in de jeugdhulp een belangrijke rol vervullen. Maar die uitdaging kunnen we niet realiseren met formele hulp alleen. De peergroup, het gezin en de onmiddellijke omgeving van een jongere zijn daarvoor zeer belangrijk. Dat is de reden waarom we echt moeten en willen inzetten op de verdere vermaatschappelijking van de hulp: de krachten van wie noden ervaart en zijn omgeving aanwenden en versterken, daar gaat het om.

Uit het bovenvermelde onderzoek over jongeren en eenzaamheid blijken drie categorieën van jongeren risicogroepen te zijn: jongeren uit gezinnen met een lage sociaal-economische status, zware gamers en chronisch zieken. Dat er een overlap is tussen deze laatste categorie van chronisch zieken met jongeren die thuisonderwijs krijgen, wordt niet door onderzoeksgegevens gestaafd.

Vanuit de bovengeschetste brede welzijns- en gezondheidsaanpak, waarbij we zeer alert zijn voor het welbevinden van alle jongeren in hun context, en het feit dat we niet over gegevens beschikken over een duidelijk verband, is het belangrijk dat we trachten te vernemen van de mensen van Onderwijs of er zich inderdaad specifieke problematieken voordoen naar de doelgroep kinderen in huisonderwijs. Onze administratie heeft daar geen harde gegevens over. Uw vraag zal voor ons de aanleiding zijn om te informeren bij mijn collega van Onderwijs of het vanuit zijn ervaring of wetenschap nodig is dat we daar een specifieke groep in definiëren met desgevallend ook vanuit suïcidepreventie en andere acties, een bepaalde aanpak.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Minister, ik dank u voor het antwoord. U zegt dat wat betreft de situatie van huisonderwijs u nog specifieke vragen zult stellen aan minister Smet. Als u me toestaat, wil ik u op een contradictie wijzen in wat u juist hebt verteld. U zegt enerzijds dat u de problematiek ernstig wilt nemen. Daar ben ik heel blij om, want kinderen en jongeren zijn onze toekomst. Anderzijds bevestigt u dat daar eigenlijk geen ernstige studie over is. U verwijst naar een survey van In Petto, maar dat is gewoon een in 2011 door Trendwolves uitgevoerde survey van per e-mail gestelde vragen en antwoorden. In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag zegt u zelf dat u enig voorbehoud maakt wat betreft de representativiteit van deze cijfers.

Er is geen onderzoek naar verricht. Misschien moeten we het probleem zelfs niet ernstig noemen, maar ik zie echter niet in wat wij in Vlaanderen anders doen dan in de rest van de wereld. Ik vind dit toch wel ernstig genoeg om eens even nader te bekijken, als daarin al 2 procent zegt voortdurend eenzaam te zijn, 68 procent zegt ‘wel eens’, en slechts een op vijf zegt dat nooit te zijn. Eenzaamheid is ook niet altijd dramatisch. Als we kijken naar in welke individualistische wereld wij leven, dan denk ik dat de ontwikkeling van een overheid moet worden gemeten en kan worden gemonitord aan de hand van het feit dat ze niemand achterlaat. Ik heb daar nu een beetje schrik voor.

U verwijst naar het reguliere aanbod van Welzijn. Er zijn verschillende mogelijkheden. Ik weet dat. De Bond zonder Naam is gestart met een campagne, en dat is waarschijnlijk niet zomaar gebeurd. Misschien moeten we dat eens nader bekijken. Ik vind dat daar onderzoek naar moet worden verricht.

U zegt ook dat grote risicogroepen de gamers, chronisch zieken en sociaal-economisch zwakkeren zijn. U zegt dat het verband niet gestaafd is door onderzoeksgegevens. Dit kwam telkens terug in uw antwoord: we weten het niet. Meten is weten. Misschien moeten we daar eens ernstig naar kijken. Dan kunt u me zeggen: mevrouw Turan, het probleem is toch niet zo ernstig. Tijdens het stellen van mijn vraag dacht ik aan een case met dramatische gevolgen. Dat is uiteraard een uitzondering, je kunt niet elke situatie uitsluiten, maar ik vrees dat, door te verwijzen naar ons algemeen regulier aanbod, we er niet geraken, minister. Misschien moet dit ernstig onder handen worden genomen. Ik denk dat jongeren toch wel belangrijk zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een eenmalige subsidie voor samenwerkingsprojecten tussen de diensten gezinszorg en de Diensten Ondersteuningsplan - 624 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, minister, collega's, de vereniging van de diensten gezinszorg maakt via een schrijven van 4 december kenbaar dat uw kabinet beslist heeft een half miljoen euro via het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) ter beschikking te stellen in het kader van inclusieve gezinszorg aan personen met een handicap. Het betreft een niet-gereguleerde toelage die nog op conto van de begroting 2012 komt te staan. De middelen zullen per provincie verdeeld worden a rato van de bevolkingscijfers.

Het is de bedoeling dat de Diensten Ondersteuningsplan (DOP's) een initiatief nemen om samen met de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg projectvoorstellen uit te werken. De DOP's kregen in een eerste fase de tijd tot 15 december om een startaanvraag in te dienen. Nadien krijgen alle betrokken partners de tijd tot 31 januari om het volledige projectvoorstel voor te leggen. Dat projectvoorstel moet volgens het VAPH bijdragen “tot de versterking van

de rol van de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg bij de realisatie van inclusieve ondersteuningsplannen voor personen met een handicap”. Er wordt aan toegevoegd dat het gaat om een eenmalige toelage en dat voorstellen met een structurele kostprijs dus vermeden moeten worden. Verder zegt het VAPH: “Wij denken vooral aan een versterking van de inloophase van de nieuwe regelgeving, door versterking van outreach en samenwerking.” Daarop worden een aantal mogelijke pistes voor het uitwerken van een projectvoorstel aangereikt.

Deze mededeling roept een aantal vragen op. Eerst en vooral verwijs ik naar eerdere parlementaire vragen en debatten over de werking van de DOP's. In antwoord op een schriftelijke vraag van mij gaf u een overzicht van de werkingsbudgetten van de verschillende DOP's. Daaruit bleek dat die over heel wat middelen beschikten, terwijl het aantal geleverde prestaties op dat ogenblik heel laag was. De zes DOP's kregen een budget van 4,3 miljoen euro, en een kwart miljoen euro ging naar een mentororganisatie. Halfweg het jaar bleek dat slechts voor een zeshonderdtal personen een begeleiding was geregistreerd in alle DOP's samen. In Limburg was zelfs nog geen enkele begeleiding geregistreerd. Ter info: alle DOP's samen werden erkend voor 20.792 begeleidingen.

In het antwoord op mijn schriftelijke vraag werd ook uitdrukkelijk gesteld dat een wetenschappelijk onderzoek van professor Bea Maes tegen 1 juli 2013 moet leiden tot een evaluatie en bijsturing van de DOP's. De vraag rijst dus waarom we deze evaluatie niet eerst afwachten vooraleer een half miljoen euro extra toe te kennen.

In tweede instantie rijst er een vraagteken bij het beoogde doel van deze grote middeleninvestering. Het VAPH wil deze eenmalige middeleninvestering doen in outreach en samenwerking van de DOP's met de diensten gezinszorg. Nochtans, in een gedachtewisseling over de stand van zaken van het Projectplan Zorgvernieuwing op 6 november in de commissie Welzijn, kwam veranderingsmanager Jean-Pierre Van Baelen aan het woord. Ik citeer uit het verslag: “Er wordt eveneens gewerkt aan een actieve samenwerking tussen de DOP's en de eerstelijns hulp. De spreker volgt dit project zelf van nabij. Ondertussen bieden de DOP's in alle provincies een verbindende opportuniteit tussen alle eerstelijnsdiensten.”

Daaruit mogen we toch afleiden dat er op dat vlak reeds inspanningen zijn gebeurd en reeds bezig waren. Ik wil er ook op wijzen dat het opmaken van inclusieve ondersteuningsplannen behoort tot de kerntaken van de DOP's, waarvoor zij reeds hun subsidies krijgen. Is een bijkomend budget van een dergelijke omvang dan echt een must op dit moment?

De sector van de zorg voor personen met een handicap kampt met budgettaire krapte en ellenlange wachtlijsten. Duizenden mensen staat het water aan de lippen. We slagen er niet in om de zwaarst zorgbehoevenden zorggarantie te geven. Ook de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg kampen met wachttijden, en in veel diensten laat voornamelijk de continuïteit en/of flexibiliteit van de zorg- en dienstverlening te wensen over. Bovendien wordt van deze reguliere diensten in de toekomst nog meer verwacht dat ze de zorgnoden zullen helpen opvangen door de zogenaamde vermaatschappelijking van de zorg die naar voren wordt geschoven, zowel in de sector van personen met een handicap als in de ouderenzorg en de bijzondere jeugdzorg.

Samenvattend kunnen we stellen dat we bij gebrek aan evaluatie amper een zicht hebben op het feit of de DOP's reeds naar behoren functioneren, ondanks de vele subsidies die hen werden toegewezen en dat ze daar nu nog extra budgetten bovenop krijgen om eenmalige projectvoorstellen uit te werken rond outreach en samenwerking met de diensten gezinszorg, in een context waarbij beide sectoren kampen met vele wachtenden en er ook nog eens de uitdaging van de vermaatschappelijking van de zorg zullen moeten bijnemen.

Tot slot rijst ook de vraag waarom dit budget per se nog moest worden uitgegeven in de laatste weken van het begrotingsjaar 2012. Zo ontstaat de indruk dat het VAPH dit geld nog snel wilde spenderen aan iets vooraleer het begrotingsjaar ten einde was en dat de DOP's dit

geld dan maar in de schoot kregen geworpen. Bij nazicht van de begroting van het VAPH 2012 kan ik trouwens geen uitgave van een half miljoen euro voor dergelijke projecten terugvinden.

Minister, op de begroting van het VAPH kan ik deze uitgave niet terugvinden. Vanwaar komen deze middelen dan? Waarom werden deze middelen nog in de allerlaatste weken van het begrotingsjaar 2012 uitgegeven? Acht u het, gelet op de budgettaire krapte en de vele duizenden wachtenden, niet opportuun om de beschikbare schaarse middelen in de sector van personen met een handicap eerder in te zetten voor extra plaatsen of het persoonlijkeassistentiebudget (PAB) in plaats van voor samenwerking en outreach met de diensten gezinszorg? Mag van de DOP's niet worden verwacht dat ze zelf inspanningen leveren met de bestaande subsidies die ze voor hun werking krijgen, gelet ook op het feit dat het uitwerken van inclusieve ondersteuningsplannen tot hun kerntaken behoort? Aan welke actieve samenwerking refereerde de veranderingsmanager toen hij het had over het opvolgen van de nauwe samenwerking tussen de DOP's en de eerstelijns hulp? Waarom wordt met de toewijzing van deze middelen aan de DOP's niet gewacht tot na de evaluatie van de werking van de DOP's via het onderzoek van professor Bea Maes?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij deze vraag. Ik heb net zoals mevrouw Van der Borght getracht om via schriftelijke vragen een zicht te krijgen op de situatie destijds. Mijn vragen dateren al van maart 2012. Toen gaf u ook al aan dat de diensten nog in volle uitbouw waren en dat voor twee diensten de werking nog moest starten. Mevrouw Van der Borght, in het antwoord op uw schriftelijke vraag gaat het over de Dienst Ondersteuningsplan in Limburg. Minister, is hier inmiddels een verandering in de stand van zaken? Is die dienst opgestart? Zo niet, wat is de reden van deze vertraging of de beslissing om dat alsnog niet te doen?

Ik ben ook benieuwd naar het antwoord op de vraag over de discrepantie tussen het aantal begeleidingen dat is opgestart in verhouding tot het totaal aantal erkende begeleidingen, ervan uitgaande dat de cijfers kloppen – dat heb ik niet nagekeken. Er is immers een groot verschil.

Minister, ik weet niet of u hier en nu in de mogelijkheid bent om ons te informeren over het personeelskader van de Diensten Ondersteuningsplan. Daar zou ik graag wat meer zicht op krijgen. Ik heb daar in maart ook al naar geïnformeerd, maar toen was dat nog zeer prematuur. Minister, u hebt toen aangegeven dat men werkt met personeelspunten, die, afhankelijk van het niveau van de mensen die men in dienst neemt, worden omgezet in voltijdsequivalenten. Mochten het allemaal bachelors zijn, dan zou het kunnen gaan over een 69-tal personen. Uit de vraag van mevrouw Van der Borght blijkt dat er 37,7 voltijdsequivalenten actief waren in onze DOP's in Vlaanderen. Dat zou dan echter gaan over het aantal personen die daar op dat moment waren tewerkgesteld, denk ik. Is er nog ruimte voor uitbreiding, of kan deze stand van zaken als definitief worden beschouwd?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, geachte leden, het antwoord op die laatste vragen over de stand van zaken bij die DOP's moet ik opzoeken. Dat kan ik helaas niet uit het blote hoofd geven.

Mevrouw Van der Borght, deze uitgave was wel degelijk begroot bij het VAPH, onder de ESR-code 34.32 en de subrubriek van de ambulante sector. Dat is VAPH-artikel 832.6. Gelet op het inzetten van deze middelen via de techniek van projecttoelagen binnen de niet-gereguleerde toelagen, werd dit krediet intern overgedragen naar het VAPH-artikel 832.7 binnen dezelfde ESR-code 34.32. Deze operatie is technisch uitgevoerd middels het vierde bijblad, dat is goedgekeurd door de minister van Begroting na advies van de Inspectie van Financiën.

Binnen de regeling van de niet-gereguleerde toelagen kan er in een bepaald jaar een voorschot worden toegekend, terwijl het project in het daaropvolgende jaar verder loopt. Aangezien het ging over eenmalige middelen op de begroting 2012, werd beslist om nog in december een voorschot uit te keren. Uiteraard zullen de betrokken diensten de nodige bewijsstukken moeten voorleggen, zo niet zullen de toelagen worden teruggevorderd. We moeten hierbij de aandacht vestigen op het volgende. Er is enerzijds een eenmalig overschot van eind 2012, ten bedrage van 500.000 euro. Dat geld wordt ingezet voor hefboomprojecten om de samenwerking tussen de sector van de personen met een handicap en de sector van de gezinszorg te bevorderen, met andere woorden, om de diensten gezinszorg te sensibiliseren om ook de zorg voor personen met een handicap op zich te nemen.

Aangezien het gaat over een eenmalig overschot, kon dit niet worden ingezet voor recurrente uitgaven zoals PAB's. Met het eenmalig budget kan het VAPH via de DOP's middelen ter beschikking stellen om tijdelijke projecten te ondersteunen die de samenwerking tussen de beide soorten diensten stimuleren en optimaliseren. We denken daarbij onder meer aan extra coördinerende taken op dienstniveau, wederzijdse kennisuitwisseling, opleidingen voor handicapspecifieke knowhow enzovoort. De betoelaging verloopt wel via de DOP's, zijnde de aanvragers van de projectmiddelen, maar de focus voor deze projecten ligt op de diensten gezinszorg en de noden die deze sector ervaart bij het zo handicapvriendelijk mogelijk maken van hun dienstverlening, en op de wijze waarop de DOP's en via hen ook andere VAPH-actoren daarbij faciliterend kunnen optreden. De middelen kunnen dus via de DOP's worden ingezet in de diensten gezinszorg. Binnen de oproep wachten wij nu de voorstellen in. De projectvoorstellen moeten zijn gebaseerd op de samenwerking tussen diensten gezinszorg en DOP's.

Daarnaast is er vanaf 1 januari 2013 een recurrent bedrag van eveneens 500.000 euro ter beschikking op de begroting van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid. Dat geld wordt gebruikt in een rollend fonds ter ondersteuning van het aanbod van de diensten gezinszorg. Ik verklaar me nader, door middel van een concreet voorbeeld. Een persoon met een handicap gaat naar een DOP, en daar wordt dan in samenspraak met die persoon en zijn omgeving een ondersteuningsplan uitgetekend. In dat ondersteuningsplan wordt ook aangegeven dat de persoon met een handicap sterk kan worden geholpen indien hij elke week een aantal uren gezinszorg kan krijgen. Met instemming van de persoon en zijn omgeving gaat de DOP dan op zoek naar een dienst gezinszorg die overeenstemt met de wens van de betrokkene. De betrokkene is uiteraard vrij in zijn keuze.

De dienst gezinszorg die bereid wordt gevonden om die uren zorg te leveren bij de persoon met een handicap, heeft dan twee opties. Ofwel beschikt de dienst over voldoende knowhow om met de persoon en zijn specifieke handicap om te gaan, en dan starten de gewone uren gezinszorg. Ofwel beschikt de dienst niet of onvoldoende over die knowhow en wenst hij expertise in te kopen om de verzorgende in kwestie op te leiden over hoe die het best met de persoon met een handicap kan omgaan en de zorg kan verlenen. Voor het inkopen van die expertise – door het volgen van een cursus, door contacten met een thuisbegeleidingsdienst enzovoort – krijgt de dienst gezinszorg gedurende drie maanden 2 euro per uur zorg extra. Na afloop van die drie maanden wordt de verzorgende geacht voldoende kennis te hebben vergaard om correcte en aangepaste zorg te kunnen verstrekken aan de persoon met een handicap. Het geld, dus die 2 euro per uur, komt dan terug beschikbaar en kan worden aangewend voor een volgende ondersteuning.

Zoals ik reeds zei, spitst u zich in uw vraag toe op de eenmalige middelen die eind vorig jaar beschikbaar werden. Daar kan men dus geen zorgplaatsen of PAB's mee betoelagen. Aangezien we ervan overtuigd zijn dat door maximaal gebruik te maken van de mogelijkheden binnen de diensten gezinszorg en de aanvullende thuiszorg, de input van deze middelen met zich kan meebrengen dat mensen langer thuis kunnen verblijven en minder snel nood hebben aan opvang in een tehuis of met een PAB, vonden we het opportuun om dat geld in te zetten voor enkele projecten die een hefboom kunnen zijn. Dat laat ons toe het

recurrente budget voor het rollend fonds succesvoller in te zetten. Ik ga ervan uit dat op die manier met dit beperkte budget uiteindelijk meer personen met een handicap zullen worden geholpen dan als we het zouden besteden aan bijkomende plaatsen in een tehuis of PAB-budgetten.

De bedoeling van de DOP's is inderdaad dat ze met hun bestaande subsidies inclusieve ondersteuningsplannen opstellen. De DOP zoekt samen met een persoon met een handicap en diens gezin of eigen kring uit hoe hij of zij een goed leven kan leiden. Iedereen heeft immers recht op zo'n leven, een leven omringd door mensen die voor de persoon in kwestie belangrijk zijn, waarin men iets kan betekenen voor anderen enzovoort, en een leven waarbij men, wanneer men door de handicap ondersteuning nodig heeft, een beroep kan doen op hulpverleners, voorzieningen en diensten die zorg op maat kunnen bieden. Essentieel bij dat zoekproces is dat, als mensen een beroep moeten doen op een dergelijke ondersteuning, er een goed partnerschap ontstaat tussen alle betrokkenen die als belangrijkste doel hebben de levenskwaliteit van die persoon te verhogen.

De DOP's ondersteunen iemand met een beperking of handicap, zodat er rond zijn persoon een unieke, dynamische groep wordt gevormd met alle betrokkenen die beschikbaar zijn, zoals mensen uit zijn of haar sociaal netwerk – gezin, familie, vrienden – en betrokken professionelen. Deze groep, ongeacht de grootte, brengt een planningsproces op gang, evalueert zaken in verband met de ondersteuning, past zaken aan enzovoort. De begeleider van de DOP ondersteunt en vergemakkelijkt dat planningsproces. De bedoeling van de inzet van de dienst is niet de vraag, maar de mens centraal te stellen en uit te gaan van de hele persoon en diens levensverhaal, levensplan, wensen en verwachtingen. De begeleider van de DOP waakt erover dat iedereen zich richt op de ondersteuning waarvan de persoon vindt dat hij of zij die nodig heeft, niet op de zorg waarvan de overheid of om het even welke instantie vindt dat de persoon die nodig heeft. Door de inzet van de begeleider van de DOP slaagt de persoon met een handicap erin om zijn ondersteuningsplan op te stellen, dat verder wordt behartigd door alle mensen die rechtstreeks betrokken zijn bij deze persoon met een handicap, niet door de DOP. Een dergelijk plan bevat over het algemeen een zo inclusief mogelijke oplossing. Mantelzorg en andere diensten zoals poetshulp, thuisverpleging en dergelijke maken, zoveel als wenselijk en haalbaar, deel uit van dit plan.

Zowel kinderen, jongeren als volwassenen die nog geen opvang of begeleiding krijgen van een dienst of voorziening die wordt erkend door het VAPH, kunnen een beroep doen op de DOP. Ze hoeven nog niet noodzakelijk ingeschreven zijn bij het VAPH, maar ze moeten minimaal een attest van een arts of een multidisciplinair team kunnen voorleggen waaruit blijkt dat ze een handicap hebben of het vermoeden bestaat dat ze een handicap hebben.

Een dergelijk planningsproces kan een periode van twaalf maanden beslaan. Het kan ook korter zijn. Het aantal keren dat de begeleider samen zit met de persoon en diens sociaal netwerk, kan erg variëren. Per dienst is een gemiddeld aantal van twaalf begeleidingen het richtsnoer. Vanaf 2013 zullen de DOP's 2000 personen met een handicap begeleiden, in functie van de realisatie van hun ondersteuningsplan. Alle diensten zijn dus ook operationeel. Daarmee antwoord ik op een vraag die eveneens werd gesteld.

De taak van de DOP beperkt zich tot het vraagverduidelijkingsproces, dat uitmondt in een ondersteuningsplan, en behelst dus niet de uitvoering van het ondersteuningsplan. De persoon met een handicap en de personen die hem omringen en zijn situatie mee ter harte nemen, moeten zelf aan de slag met dat ondersteuningsplan. Uiteraard zijn er in de loop van de totstandkoming van dit plan meestal al heel wat contacten geweest met de diverse vrijwilligers, mantelzorgers, reguliere diensten en dergelijke die eventueel in aanmerking komen om de ondersteuning te bieden die de persoon volgens zijn ondersteuningsplan nodig heeft. Om te komen tot de realisatie van dergelijke inclusieve ondersteuningsplannen spelen de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg een belangrijke rol. Zij zijn immers ideaal geplaatst om ook ten aanzien van personen met een handicap de basiszorg te bieden in de

thuissituatie. U kunt dat ook terugvinden in de omzendbrief van het meerjarenplan 2012-2014, waarin een hoofdstuk met betrekking tot het uitbouwen van intersectorale samenwerking en het uitbreiden van het aanbod voor personen met een handicap in andere welzijns- en gezondheidssectoren is opgenomen.

Het gaat hier dus om eenmalige maatregelen om de samenwerking tussen de beide diensten op dienstniveau te onderbouwen en te stimuleren. Als de DOP's inclusieve ondersteuningsplannen uitwerken, dan heeft dat weinig zin als er geen structurele samenwerking met reguliere welzijnsdiensten tot stand komt. Het heeft dus weinig nut om hiermee te wachten op de evaluatie. Integendeel, we menen dat we het proces waardoor reguliere diensten gevoeliger zijn voor personen met een handicap en ermee aan de slag gaan, zo veel mogelijk moeten stimuleren.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik had toch graag nog een paar verduidelijkingen gekregen.

De partners kregen tot 31 januari de tijd om een projectvoorstel voor te leggen. Dat stond ook in mijn vraag. Vandaag is het 29 januari. Ik kan me niet voorstellen dat u niet eens vlug hebt gevraagd wat de stand van zaken is. Neen? Dat is dan typisch mannelijk. Ik zou dat wel eens willen weten. Ik zou gauw de telefoon nemen en vragen hoeveel voorstellen er al binnen zijn. Goed, ik zal dan op 31 januari een schriftelijke vraag indienen om te vragen hoeveel het er zijn en voor welke bedragen een project werd ingediend. Ik neem er dus akte van dat u daar op 29 januari nog niets over kunt zeggen.

Ik blijf het er moeilijk mee hebben dat u hier nu iets wilt opstarten specifiek wat personen met een handicap betreft. U weet dat die mensen nog veel meer dan zorgbehoevende ouderen nood hebben aan continuïteit en flexibiliteit. Laat dit nu juist de twee zaken zijn die vandaag totaal ontbreken in onze diensten gezinszorg. Ik vraag me dus af hoe men daarmee zal omgaan als personen met een handicap dit zullen vragen. Hoe zal dit worden beantwoord?

Ik heb geen antwoord gekregen op een bepaalde vraag. Uit de omschrijving van wat die DOP's allemaal moeten doen, blijkt heel duidelijk dat die inclusieve ondersteuningsplannen een van hun kerntaken zijn. Ik begrijp dus niet waarom we daar vandaag nog extra geld voor moeten geven. Ik heb dan ook specifiek die vraag gesteld. Naar mijn aanvoelen hebt u daar niet op geantwoord.

Helemaal op het einde van uw betoog stelde u dat het over iets eenmaligs gaat. Bij het begin van uw antwoord hebt u echter verwezen naar een aantal begrotingsartikelen. Dat staat dus wel in de begroting, terwijl het eenmalig is. Kunt u dat nog even verduidelijken?

Minister Jo Vandeurzen: Voor alle duidelijkheid, die eenmalige middelen worden via de DOP's ingezet bij de diensten gezinszorg die aan dat project deelnemen. Dat is de bedoeling. Uw laatste vraag begrijp ik niet. Natuurlijk moet dat ergens in de begroting staan. Ik verwijs naar het verslag van deze vergadering. Dat zijn projecttoelagen die in de begroting 2012 zullen zijn opgenomen, in het vierde bijblad. Daarom kunnen we die aanwenden.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Het zijn eenmalige middelen. Die werking zal worden opgestart. En dan?

Minister Jo Vandeurzen: Zoals ik heb uitgelegd, doen we dat omdat het VAPH de mogelijkheid had om nog een aantal projecten te financieren op het einde van het jaar. We hebben bekeken wat er nog kon gebeuren om die samenwerking met die diensten gezinszorg te faciliteren. Daarom wordt dat eenmalige bedrag ingezet: om wat stimulansen te geven met betrekking tot de kennis, de vertrouwdeheid, de problemen die zullen rijzen.

Daarnaast, maar dat is niet in het VAPH-budget, maar in het budget van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, zullen we een recurrent systeem maken. Daarmee zullen we die diensten gezinszorg die echt een persoon met een handicap willen ondersteunen, de

mogelijkheid geven om competenties te verwerven, indien ze vinden dat het over zo'n specifieke situatie gaat dat die toch een zekere expertise vraagt van de verzorgende. We zullen er zo voor zorgen dat die diensten iets extra's krijgen om in die concrete situatie die zorg aan die persoon te kunnen geven.

Mevrouw Vera Van der Borgh: De projecten die nadien gunstig worden geëvalueerd, die krijgen daarna dus een recurrente werking.

Minister Jo Vandeurzen: Neen, men weet heel duidelijk dat het eenmalig is om de competenties en de samenwerkingsmodellen te vergroten. Daarnaast is er in het budget van het Agentschap Zorg en Gezondheid voor een recurrent systeem gezorgd, telkens als er een persoon met een handicap is die door een dienst gezinszorg ondersteund zou kunnen worden maar wat een zware belasting voor de verzorgden zou zijn. Het heeft niets te maken met de beëindiging van de projecten. Het is een recurrent systeem om competenties op het niveau van de individuele zorgrelatie te verhogen. Dat is de kern van de zaak. Ik begrijp niet goed dat u daar moeilijkheden mee zou hebben. We moeten toch alles doen om ervoor te zorgen dat, ook in de gezinszorg, de mogelijkheden om personen met een handicap te ondersteunen, zo maximaal mogelijk worden benut. Als ik projecten voor zelfstandig wonen bezoek of projecten waar mensen samen iets realiseren, dan merk ik overal de zeer actieve betrokkenheid van de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg omdat zij net zeer goed geplaatst zijn om die ondersteuning te bieden. Dit brengt vaak een extra kost mee en daarom zetten we, naast de projecten, ook een recurrent systeem op.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Hoe gaat u er dan voor zorgen dat die diensten zorgen voor continuïteit en flexibiliteit?

Minister Jo Vandeurzen: Mevrouw Van der Borgh, dat is voortdurend uw algemene vraag naar de cao's die in de gezinszorg zijn afgesloten. Die diensten gezinszorg hebben budgetten om op avonduren en andere uren prestaties te doen. Er zit inderdaad een prijs aan en dat heeft niets te maken met de reglementering van de overheid, maar met de afgesloten cao's waarbij het presteren van onregelmatige diensten extra betaald wordt. Ik kan daar ook niet aan doen.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Als wij als beleidsmakers het beleid in die richting sturen, dan moeten we er ook voor zorgen dat het kan worden gerealiseerd.

Minister Jo Vandeurzen: Het is mogelijk dat men in het ondersteuningsplan moet opnemen dat er zorg op onregelmatige uren moet worden geboden. In het financieringssysteem van de diensten zijn er mechanismen om een aantal uren – er is een contingent – te besteden op onregelmatige momenten. *(Opmerkingen van mevrouw Vera Van der Borgh)*

Akkoord, maar gaat u de cao heronderhandelen of wat is de bedoeling? *(Opmerkingen van mevrouw Vera Van der Borgh)*

De mijne ook niet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de ondersteuning van en tolkuren voor doofblinden - 619 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Minister, voorzitter, collega's, het bericht, zowel in het televisiejournaal als in verschillende kranten, over de dove en geleidelijk aan blind wordende tweelingbroers die op 14 december 2012 via euthanasie een einde maakten aan hun leven, zorgt voor commotie en roept ethische vragen op. Ook binnen de dovengemeenschap maken

zich heel veel mensen zorgen en wordt er nagedacht over dit probleem, zeker ook binnen de beperktere groep doofblinde personen. Daarmee wil ik niet zeggen dat ik geen begrip en respect heb voor deze beslissing. In feite kan ik deze beslissing heel goed begrijpen.

Zo rijst de vraag of de samenleving deze mensen voldoende kansen heeft geboden om ondanks alle beperkingen kwaliteit van bestaan te kunnen ontwikkelen of te behouden. De persoonlijke situatie van de broers Marc en Eddy Verbessers ken ik niet, maar het is helaas wel zo dat tal van doofblinde mensen in Vlaanderen geen toegang hebben tot voldoende en deskundige ondersteuning.

Doofblindheid op zich hoeft niet noodzakelijk ondraaglijk zijn, wel het extreme isolement als er onvoldoende ondersteuning is om dat isolement te doorbreken. Voor doofblinde mensen is heel veel ondersteuning een absolute voorwaarde om enige levenskwaliteit mogelijk te maken, maar zelfs met aangepaste methodieken en hulpmiddelen kan een doofblinde persoon niets zonder ondersteuning en assistentie. Om te kunnen functioneren zijn doofblinde personen volledig afhankelijk van begeleiders, gezinsleden, familie, vrijwilligers, tolken en professionelen. Zonder de hulp van een ander is de wereld van de doofblinde persoon beperkt tot het voelbare en het vertrouwd. Dikwijls is het persoonlijkeassistentiebudget (PAB) de enige weg om dit te kunnen realiseren. Spijtig genoeg zijn de wachtlijsten voor het PAB zo lang dat slechts enkele doofblinden over een PAB beschikken.

Daarnaast, voor wat betreft communicatie, kunnen doofblinde personen in Vlaanderen slechts beschikken over 140 tolkuren per jaar, dat is een klein half uur per dag – stel u voor. Voor het overige worden doofblinde personen, wat ondersteuning betreft, in Vlaanderen beschouwd als dove of als blinde personen en krijgen ze zo goed als geen extra ondersteuning, hoewel hun ondersteuningsnood ontzettend veel groter is dan die van een dove of een blinde persoon.

Als een doofblinde persoon geen assistentie heeft, is hij volledig geïsoleerd en aan zichzelf overgelaten. Elke ondersteuning moet noodzakelijkerwijs individueel gebeuren, omdat je nu eenmaal niet tactiel kunt communiceren met meer dan een persoon tegelijk. De kwaliteit van bestaan van doofblinde personen is recht evenredig met de beschikbare en vooral het aantal individuele ondersteuningsuren.

Minister, bent u zich voldoende bewust van dit probleem? Welke stappen zult u ondernemen om de ondersteuning van en tolkvoorziening voor doofblinde personen zodanig op te trekken dat ook zij op een evenwaardige manier kwaliteitsvol kunnen leven en participeren aan de maatschappij?

In dit kader verwijs ik graag naar de schriftelijke verklaring van het Europees Parlement van 2004 in verband met doofblindheid. Daarin erkende het Europees Parlement doofblindheid als een specifieke handicap die tot enorme moeilijkheden leidt op het gebied van toegang tot informatie, communicatie en mobiliteit. Doofblinden hebben, aldus deze verklaring, behoefte aan en recht op bijzondere ondersteuning door personen met specifieke deskundigheid. Verder wijst de verklaring onder andere op de noodzaak van maatregelen om het recht op individuele begeleiding, waar nodig in de vorm van communicatiebegeleiders, doofblindentolken en/of begeleiders te waarborgen.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Ik ken de betrokken broers wel. Het zijn inwoners van mijn gemeente. Ik heb ze regelmatig mogen ontmoeten, ook hun ouders toen ze vragen stelden over een sociale woning enzovoort. Het was dikwijls een heel moeilijke situatie omdat ze in een andere gemeente woonden en via de sociale huisvesting weer wat verder op de wachtlijst stonden. Ik heb de broers en hun ouders in die context enkele keren ontmoet, vandaar mijn betrokkenheid bij dit dossier.

Als mevrouw Stevens zegt dat slechts weinig doofblinden een PAB hebben, dan is het van belang om daar de nadruk op te leggen, ook het beperkt aantal tolkuren. Het was de angst van

die jongens om in een isolement te geraken. Ze waren nog niet volledig blind, maar het begon snel te gaan. In die context zagen ze het niet meer zitten.

Dit geval toont aan dat we te weinig aandacht hebben voor het PAB als eerste vorm van persoonsgebonden financiering. Minister, hoe staat u daar tegenover?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Zoals velen onder u was ik enorm aangedaan toen ik de berichten over de beslissing en het verhaal van de twee broers las. Dat moet ons allemaal doen nadenken. Het feit dat u er een vraag om uitleg over stelt, mevrouw Stevens, en de link die u legt naar het ondersteuningsaanbod dat we kunnen mobiliseren in Vlaanderen, is iets dat me behoorlijk bezighoudt. Als er iets is dat ons moet motiveren om te bekijken hoe we de budgetten de volgende jaren nog kunnen laten groeien, is het de overtuiging dat we de mensen daarmee in staat stellen om een echt toekomstperspectief uit te bouwen.

Doofblinde personen zijn afhankelijk van anderen: familie, vrijwilligers en hulpverleners zoals gespecialiseerde tolken en assistentie. Velen van hen slagen erin voldoende levenskwaliteit op te bouwen. Sommigen hebben zelfs met succes hogere studies aangevat. Maar uiteraard stellen deze mensen ook vragen naar handicapspecifieke extra ondersteuning.

Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) kent en erkent de speciale, relatief kleine doelgroep van doofblinde personen. Bij het ontwikkelen van classificerende diagnostische protocollen werd in overleg met specialisten uit de sector ruim aandacht gegeven aan de diagnostiek en aanpak van doofblindheid. Doofblindheid wordt beschouwd als een specifieke handicap, die niet louter de optelling is van doof/slechthorend en blind/slechtziend zijn.

In de refertelijst van hulpmiddelen die het VAPH kan terugbetalen, werd een communicatietoestel voor doofblinden opgenomen. In overleg met de sector is het aantal tolkuren al fors opgetrokken, naar maximaal 140 per jaar. Als uit de cijfers van het Centraal Tolkenbureau zou blijken dat sommige gebruikers die limiet benaderen of overschrijden, kan eraan worden gedacht om dat aantal nog te verhogen. Ook de criteria voor het toekennen van tolkuren kunnen worden onderzocht, om na te gaan of ze al dan niet te hoog liggen.

Er is inderdaad een wachtlijst voor het PAB. De toewijzing van de PAB-budgetten is nu geïntegreerd in de zorgregie. Alles wat aan bijkomend budget wordt gemobiliseerd, los van de honorering van engagementen uit het verleden en de VIPA-buffer (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden), wordt ingezet in PAB en persoonsvolgende convenanten. Een viertal doofblinden beschikken al over een PAB. Sinds 2012 kunnen zij met hun PAB ook tolkuren betalen als die opgebruikt zijn. Anderen wachten nog.

De toekenning van een PAB valt onder de verantwoordelijkheid van de regionale prioriteitencommissies, die, ook sinds 2012, rekening dienen te houden met de dringendheid en de dwingendheid van de vraag. Als een doofblinde persoon zich in een situatie bevindt waarbij er op zeer korte termijn ondersteuning nodig is, kan hij samen met zijn contactpersoon de status van 'prioritair te bemiddelen zorgvraag' aanvragen. Het verlenen van die status houdt meteen ook de toekenning van een PAB in.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Minister, bedankt voor uw antwoord, maar eigenlijk heb ik niet veel nieuws vernomen. Ik wist al dat doofblinde personen 140 tolkuren per jaar krijgen. Maar zoals ik al zei: dat is veel te weinig. U verklaart zich bereid om te bekijken of dat plafond kan worden opgetrokken, maar alleen in tolken voorzien is niet voldoende. Er is ook nood aan een persoonlijke assistent.

Misschien moet het concept van ondersteuning aan doofblinden opnieuw bekeken worden. Dat kan het best gebeuren in overleg met de betrokken organisaties en ervaringsdeskundigen

zelf. Waarom niet een persoonlijke assistent die ook tolk is? Het is uiteraard ook afhankelijk van de situatie waarin een persoon zich bevindt. Moet je een hooggekwalificeerde tolk hebben om naar de winkel te gaan? Ik denk eerder aan een communicatiefacilitator. Misschien kan op die manier een nieuw concept van assistent voor doofblinde personen ontwikkeld worden, die beantwoordt aan de noden van de doofblinden. Dan kan men de doofblindentolken bewaren voor situaties waarin echt professionele tolkondersteuning nodig is, zoals in onderwijssituaties, op studiedagen en zo meer, zoals dat ook geldt voor dove personen.

U stelde dat als doofblinde personen voor een situatie komen te staan die zeer dringend of dwingend wordt, zij eventueel bij de regionale prioriteitencommissie kunnen laten nagaan of hun dossier inderdaad spoedeisend genoeg is. Minister, als de situatie van een doofblinde persoon op zich al niet spoedeisend genoeg is, weet ik het ook niet meer. Die persoon kan geen stap buiten de deur zetten zonder ondersteuning.

Hebt u een precies zicht op die doelgroep? In Vlaanderen gaat het om een tweehonderdtal mensen. Kunt u uitzoeken over hoeveel personen het exact gaat? Kunt u bekijken welke budgetten weerslag kunnen hebben op de zeer kleine maar zeer specifieke groep, om hun maximale kansen te geven, veel meer dan wat we hun nu aanbieden? Misschien kunnen we ook kijken naar de situatie in bijvoorbeeld Denemarken, waar elke doofblinde persoon elke dag een assistent heeft. Dat is misschien wat hoog gegrepen, maar als je een evenwaardige levenskwaliteit wilt bereiken en die mensen kwaliteit van bestaan wilt bieden, zie ik weinig andere oplossingen.

U zei dat sommige doofblinde personen hogere studies aanvatten. Toevallig ken ik enkele van hen. Een van die personen is nu doofblind, maar was voorheen blind. Dat betekent dat zijn taalontwikkeling perfect verlopen is. Hij heeft dus geen moeite met taalverwerking, lezen en zo meer. Blind zijn is iets totaal anders. Blinde personen zijn gewoon om alles auditief te verwerken. De persoon in kwestie is nadien dus ook doof geworden. Zijn communicatie werd dan problematisch, maar hij heeft wel een taal verworven. Mensen die doof zijn en nadien blind worden, krijgen een dubbel probleem: naast het communicatieprobleem hebben ze ook het probleem dat ze hun communicatiemiddelen niet meer kunnen zien.

Ik besluit, minister. Ik vraag u om de doelgroep precies af te bakenen en te bekijken hoe we die groep maximale ondersteuning kunnen bieden, liever vandaag dan morgen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Zoals de minister bij het begin van zijn antwoord zei: iedereen die de berichten over de twee broers gelezen en gehoord heeft, is daardoor geraakt. Ik kan me niet voorstellen dat dat iemand onberoerd laat. Ik wil er echter ook voor waarschuwen, voorzitter, om in deze commissie niet bepaalde thema's te beginnen aansnijden aan de hand van heel concrete dossiers, waarbij mensen identificeerbaar zijn. Dat kan immers de deur openzetten voor heel veel andere zaken – hoe tragisch die problematiek ook is.

Ik wil het ook nog even hebben over de prioritaire status voor het toekennen van een PAB-budget. Dat moet mijns inziens veel breder opengetrokken worden, mevrouw Stevens, dan de tweehonderd gevallen van doofblinde personen in Vlaanderen. Ook andere mensen met een handicap kunnen die prioritaire status hebben. We mogen nu niet gaan zeggen dat die doelgroep automatisch onder de categorie 'prioritaire status' valt, zoals u bepleit. Er zijn binnen de gehandicaptensector heel veel mensen die die prioritaire status hebben en helaas op een PAB moeten wachten.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik ben blij met de laatste aanvullingen, die aantonen dat het niet zo eenvoudig is om in algemene termen heel concrete zaken als repliek te geven. Ik neem in

elk geval de expertise en inzichten van mevrouw Stevens, die wellicht meer vertrouwd is met de thematiek dan ik, mee.

Volgens mij kunnen we ook eens nagaan of er een heel specifieke benadering zou moeten komen. Ik denk dan specifiek aan een combinatie tussen het PAB en tolken. Ik wil dat graag laten onderzoeken. We moeten dan nagaan of een specifiek zorgaanbod zich al dan niet opdringt.

We blijven echter altijd binnen dezelfde, daarnet door mevrouw Dillen geschetste context. Er is een schaarste in het aanbod van de handicapspecifieke ondersteuning. Er is een zorgregie. We proberen de mensen met een prioriteit op een correcte wijze te helpen.

Dat neemt niet weg dat ik bereid ben na te gaan of een specifiek aanbod zich in dit geval opdringt. Daarmee zullen we niet ons hele systeem inzake besluitvorming en de toekenning van budgetten of van zorg hypothekeken. De specifieke vraag betreft de combinatie van het PAB en van tolken. Dat wil ik de diensten graag eens laten onderzoeken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het temporiseren van de bouw van woonzorgcentra en de hieraan gekoppelde RVT-erkenningen - 631 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Voorzitter, we kennen allemaal de protocolakkoorden die de federale overheid en de gemeenschappen hebben afgesloten. De laatste verdeling die in het derde protocolakkoord is opgenomen, dateert van 1 oktober 2010. Toen zijn 3946 erkenningen voor plaatsen in rust- en verzorgingstehuizen (RVT) verdeeld. Dit heeft destijds tot een dekkingsgraad van 95 procent geleid.

Sinds de laatste ronde is de vraag naar RVT-erkenningen vanwege de gestegen opnamecapaciteit van de Vlaamse woonzorgcentra (wzc) en de stijgende zorgzwaarte van de bewoners opnieuw toegenomen. Om die reden is tijdens de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid van 18 juni 2012 beslist dat Vlaanderen vanaf 1 juli 2012 1324 bijkomende RVT-vergunningen kon toewijzen. Voor zover ik weet, is evenwel niet in een nieuwe verdelingsronde voorzien.

Bovendien zullen de middelen voor de ouderenzorg overigens naar Vlaanderen worden overgeheveld. Daardoor is niet in toekomstige garanties of in gereserveerde middelen voorzien. Dat leidt bij initiatiefnemers en bij potentiële initiatiefnemers tot onzekerheid. Die onzekerheid vormt de aanleiding tot deze vraag om uitleg.

Ik heb het signaal ontvangen dat een aantal initiatiefnemers die reeds beschikken over een principieel akkoord van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) en bijgevolg over de middelen voor de bouw of de uitbreiding van een woonzorgcentrum, hebben besloten of overwogen toch niet te bouwen en hun plannen zelfs intrekken.

In mijn geval gaat het om Limburgse initiatiefnemers. Dit is natuurlijk geen Limburgs probleem. Ik stel deze vraag om uitleg vooral omdat Limburg op het vlak van de residentiële capaciteit met een achterstand kampt. We hebben een succesvolle inhaalbeweging gemaakt. Het lijkt me echter zeer belangrijk de capaciteit blijvend uit te bouwen. Het zou dan ook problematisch kunnen zijn een aantal lopende en toekomstige projecten on hold te zetten.

Minister, wat is de stand van zaken betreffende de verdeling van het aantal bijkomende RVT-erkenningen sinds 1 juli 2012? Acht u het, gelet op de onduidelijkheid over een eventuele

nieuwe uitbreidingsronde, wenselijk de criteria voor de toekenning van het restsaldo van de tweede ronde van de uitbreiding van 2012 in functie van de bestaande noden aan te passen? Hebt u zicht op de middelen die ten gevolge van de overheveling van de bevoegdheden met betrekking tot de ouderenzorg naar Vlaanderen zullen overkomen? Is in ruimte voor bijkomende RVT-erkenningen voorzien?

Mijn volgende vraag vind ik zelf de belangrijkste vraag. Wat is uw standpunt over de onzekerheid in verband met eventuele bijkomende RVT-erkenningen? De initiatiefnemers en de potentiële initiatiefnemers kampen met onduidelijkheid en onzekerheid. De bevoegdheden zullen naar Vlaanderen worden overgeheveld. Dat brengt echter ook vragen met zich mee. Acht u het aangewezen hierover te communiceren of de sector en de potentiële initiatiefnemers specifiek duidelijkheid te verschaffen?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, ik wil me niet direct bij de vraag om uitleg aansluiten. Bijna een jaar geleden hebben we in deze commissie al een zeer uitvoerige discussie over deze problematiek gevoerd. Toen ik deze vraag om uitleg onder ogen kreeg, was ik er, gelet op de commotie die vorig jaar is ontstaan en de bezorgdheid van de fractie van mevrouw Jans, haast zeker van dat minstens een van haar federale collega's de minister van Volksgezondheid en Sociale Zaken een parlementaire vraag zou hebben gesteld. Tijdens mijn zoekwerk heb ik tot mijn grote verbazing moeten vaststellen dat geen enkel lid van haar partij deze problematiek heeft aangekaart. Dat verbaast me enigszins.

Ik kan me wel aansluiten bij een andere vraag die mevrouw Jans net heeft gesteld. De middelen zullen naar Vlaanderen worden overgeheveld. Dit wordt een volledige bevoegdheid van dit bestuursniveau. Deze Vlaamse Regering of de volgende Vlaamse Regering zal die middelen dan moeten verdelen.

Minister, aangezien ik zeer nieuwsgierig ben, wil ik u de vraag nu al stellen. Indien u nu reeds over die middelen zou kunnen beschikken, op welke manier zou u dan aan de vraag van mevrouw Jans kunnen voldoen en een antwoord op deze problematiek bieden? Ik ben echt heel benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, ik loop natuurlijk het gevaar mevrouw Van der Borgh andermaal diep te ontgoochelen.

Tijdens de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid van 18 juni 2012 is aanhangsel 7 van het derde protocolakkoord ondertekend. Hierdoor werd Vlaanderen in staat gesteld vanaf 1 juli 2012 weer 1324 RVT-vergunningen te verdelen.

De nieuwe verdeling had tijdens de eerste verdelingsronde tot doel de nieuwe voorzieningen en de uitbreiding van bestaande voorzieningen een RVT-dekking van 80 procent toe te kennen en tevens bijkomende RVT-bedden aan te bieden aan alle andere woonzorgcentra die vanwege een sterke toename van de zorgafhankelijkheid een RVT-dekking van minder dan 80 procent hadden. De verwijzing naar een dekkingsgraad van 80 procent houdt in dat we in voldoende dekking willen voorzien voor diegenen die voor een RVT-statuuut in aanmerking komen.

Tijdens de eerste verdelingsronde zijn 953 RVT-vergunningen over 84 woonzorgcentra verdeeld. Het saldo aan RVT-bedden bedraagt hierdoor 371 RVT-bedden. Op die manier hebben twaalf voorzieningen voor het eerst een erkenning van 25 RVT-bedden verkregen. De erkenningen konden op 1 juli 2012 of op 1 oktober 2012 ingaan. Indien de tweede verdelingsronde op basis van de geplande criteria wordt uitgevoerd, wordt het saldo met een klein aantal bijkomende RVT-bedden per woonzorgcentrum uitgesmeerd over de Vlaamse woonzorgcentra met de laagste dekkingsgraad.

De verhoging van de RVT-capaciteit is echter niet van fundamentele betekenis voor het RVT-zorgaanbod. De dekkingsgraad van de Vlaamse woonzorgcentra is momenteel meer dan behoorlijk. Het gaat om meer dan 90 procent. Dit geldt echter niet voor de nieuw op te starten initiatieven en voor de woonzorgcentra die in de loop van dit werkjaar of het volgend werkjaar een sterke uitbreiding van de capaciteit tot stand brengen. Op dat vlak is er duidelijk een issue.

Zoals ik in mijn brief van 20 augustus 2012 heb meegedeeld, was het initieel mijn intentie de resterende RVT-bedden van de tweede verdelingsronde over een groot aantal woonzorgcentra te verdelen. Die centra zouden er dan elk een paar, meer bepaald een tot vijf, RVT-bedden bij krijgen. Na overleg met de sector en met het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid is dit gewijzigd.

In eerste instantie zullen de 371 resterende RVT-bedden worden toegekend aan de nieuwe woonzorgcentra die in de loop van het derde en het vierde kwartaal van 2012 zijn geopend. Vervolgens zal de capaciteit worden toegewezen aan voorzieningen die nog niet over een RVT-erkenning beschikken, maar wel een groot aantal zorgbehoevende bewoners tellen.

In heel Vlaanderen hebben 89 van de 762 woonzorgcentra geen RVT-erkenning. Daarvan komen 54 voorzieningen voor een RVT-erkenning in aanmerking. Zij beschikken over 25 of meer woongelegenheden. Dit is het minimaal aantal RVT-bedden waarover een voorziening moet beschikken.

Deze woonzorgcentra zullen hun zorgafhankelijkheid voor de periode van 1 juli 2012 tot 31 december 2012 moeten bewijzen. We zullen dan zien hoeveel van die 54 voorzieningen op basis van de zorgzwaarte van hun bewoners effectief voor een RVT-erkenning in aanmerking komen. Die voorzieningen kunnen hun erkenning en bijgevolg ook hun subsidiëring op 1 januari 2013 of, indien ze hun personeelsbestand nog moeten optrekken, op 1 april 2013 laten ingaan.

Na deze verdeling zullen de resterende bedden naar voorzieningen gaan die reeds een RVT-erkenning hebben, maar vanwege een capaciteitsuitbreiding of een sterke toename van de zorgafhankelijkheid geen 80 procent RVT-dekking hebben. Hierbij krijgen de voorzieningen met de laagste dekkingsgraad voorrang. Op deze manier krijgen ook voorzieningen met recente aanzienlijke capaciteitsuitbreiding meer financiële ademruimte. Deze wijziging zal eerstdaags via een omzendbrief aan de sector worden bekendgemaakt.

Het Vlinderakkoord bepaalt dat de volledige bevoegdheid – inclusief de prijsbepaling voor de bewoners – inzake rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen, centra voor dagverzorging, centra voor kortverblijf, geïsoleerde G-diensten (dienst geriatrie) en Sp-diensten (dienst voor chronische aandoeningen) integraal aan de gemeenschappen zal worden overgedragen. Hetzelfde akkoord begroot een bedrag van 2,425 miljard euro voor de overheveling van werking en middelen met betrekking tot rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen, centra voor kort verblijf, centra voor dagverzorging. Dat vindt u in het Vlinderakkoord op pagina 49. De uitgaven moeten verder gespecificeerd worden in sectorale akkoorden. De middelen zullen aanvankelijk worden verdeeld volgens de bevolkingsleutel van de 80-plussers. Ze zullen evolueren naargelang de evolutie van de bejaarden ouder dan 80 jaar in elke entiteit, de inflatie en 82,5 procent van de werkelijke groei van het bruto binnenlands product per inwoner.

Het verwerven van een RVT-erkenning, die bijkomende RIZIV-middelen voor de verzorging van zwaar zorgbehoevende bewoners in een woonzorgcentrum garandeert, is voor een woonzorgcentrum een doorslaggevende factor om economisch leefbaar te zijn, als men er ook voor kiest om zwaar zorgbehoevende bewoners op te nemen. Bij de laatste interministeriële conferentie kreeg Vlaanderen 1324 bijkomende RVT-bedden – en dat was het gevolg van zeer intens overleg –, waarvan reeds 953 werden verdeeld over de woonzorgcentra die nog over geen RVT beschikten of die een bezettingsgraad hadden van minder dan 80 procent.

Deze verdeling lenigt de grootste noden, maar is ontoereikend om het globale dekkingspercentage verder op te trekken.

Zoals reeds gezegd, heb ik mijn administratie de opdracht gegeven om de meest geschikte toewijzingscriteria op te stellen om de resterende RVT-erkenningen zo efficiënt mogelijk toe te wijzen. Daarbij wordt absolute prioriteit gegeven aan de nieuwe initiatieven en de woonzorgcentra met sterke capaciteitsuitbreiding. Ik wens er nogmaals de nadruk op te leggen dat ik blijf aandringen op bijkomende RVT-bedden, ondanks de moeilijke budgettaire toestand waarin de federale overheid zich bevindt. U hebt intussen toelichting gekregen bij de studie van de Zorginspectie waaruit blijkt dat de graad van zorgbehoefte en de verzorgingsnoden in de woonzorgcentra zeer groot is. De vraag naar een goede bestaffing wordt in vele situaties opgelost door het gebruik van RVT-statuten. Het is dus evident dat ik blijf pleiten om het contingent voldoende groot te maken. Hoe dit zal gebeuren in het nieuwe tijdperk, zal onder meer het parlement, op basis van het groenboek dat de Vlaamse Regering opstelt, mee bepalen. Ik weet niet of het nog aan mij zal zijn om het mee te maken. Het is heel duidelijk dat die oefening een belangrijke oefening zal zijn, niet alleen vanwege de vraag naar bijkomende RVT-bedden, maar ook vanwege de sociale akkoorden in de sector. Er is nu een beperkt sociaal akkoord in de federale 'wittewoedese sector' dat ook voor de wzc's een zeker soelaas zou kunnen bieden. Ook dat debat zal, met de komst van het budget, naar Vlaanderen worden verplaatst.

Er is met de sector overleg geweest over het nieuwe voorstel van de verdeling van de resterende RVT-bedden. De omzendbrief met betrekking tot de nieuwe verdeling wordt eerstdaags verstuurd.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord, zeker over de laatste verdelingsronde en over de criteria op basis waarvan de RVT-erkenningen over de wzc's zullen worden verspreid.

Ik vind het ook getuigen van een grote openheid dat u zegt dat er eerst een plan was om veel wzc's een klein aantal bedden te geven, maar dat men na overleg met de sector toch tot een andere verdeling is gekomen.

Ik vond het ook goed dat er heel duidelijk werd gesteld dat Vlaanderen vragende partij is voor extra RVT-erkenningen omdat ze noodzakelijk blijken voor de wzc's. Het is heel positief dat er nauw overleg is met de sector over de resterende RVT-erkenningen en dat er weldra een omzendbrief zal volgen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Minister, u hebt federale ervaring, u hebt een zicht op de noden, u maakt deel uit van het interministerieel overleg, maar toch kunt u blijkbaar niet antwoorden op de vraag hoe u – stel dat we vandaag de mogelijkheid al zouden hebben – een antwoord zou kunnen bieden op de vragen die mevrouw Jans stelt. Dat verontrust me toch wel een beetje.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de tehuizen voor werkenden en de vergrijzing van personen met een handicap - 636 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Minister, veel beschutte werkplaatsen in Vlaanderen zijn verbonden met een tehuis voor werkenden of een gezinsvervangend tehuis waar werkende personen met een handicap kunnen wonen indien ze niet meer thuis of niet zelfstandig begeleid kunnen wonen. Maar wanneer die personen met een handicap dan op pensioen gaan of de beschutte werkplaats om de een of andere reden moeten verlaten, valt de subsidiëring in principe weg voor het gezinsvervangende tehuis of tehuis voor werkenden waar zij wonen. Deze mensen moeten dan in principe op zoek naar andere ondersteuningsvormen binnen het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) of verhuizen naar een rusthuis.

Gelukkig werd hier tijdens de vorige legislatuur een mouw aan gepast door de regelgeving voor tehuizen voor werkenden flexibeler te maken. Zo kunnen die tehuizen een beroep doen op extra personeel voor diegenen die niet meer gaan of kunnen werken. Zo hoeven de betrokken personen met een handicap niet uit hun vertrouwde omgeving weggehaald te worden.

Een heikel punt blijft echter de niet-aangepaste infrastructuur. Tehuizen voor werkenden werden gebouwd voor werkende personen met een handicap, dus voor personen die een dagbesteding hebben buitenshuis. Ze zijn niet echt geschikt voor personen die er overdag ook moeten verblijven, wegens een gebrek aan privacy, geen eigen leefruimtes en relatief strakke regels. Zeker voor gepensioneerde personen met een handicap is het tijd dat de ouderensector zich meer openstelt voor deze doelgroep en dat er meer samenwerking ontstaat tussen de twee sectoren, tussen ouderenzorg en het VAPH.

Ten slotte is de tijd gekomen om de werking van de tehuizen voor werkenden an sich te evalueren. Is een 'tehuis voor werkenden' nog van deze tijd? Moet er niet gekeken worden naar andere, modernere vormen van wonen?

Minister, welk deelproject binnen het projectplan Zorgvernieuwing draagt bij om de toenemende vergrijzingsdruk binnen de VAPH-sector op te vangen? Zijn de Diensten Ondersteuningsplan bijvoorbeeld ook inzetbaar om een traject uit te zetten voor ouder wordende personen met een handicap?

Werden er de afgelopen jaren tehuizen voor werkenden aangepast met verbouwingen zodat er ad hoc meer comfort, leefruimte en privacy gecreëerd werd voor gepensioneerde personen met een handicap en/of personen met een handicap die niet meer kunnen gaan werken en nog steeds in het tehuis wonen? Zo ja, hoeveel en voor welk bedrag? Hoeveel zulke verbouwingen/aanpassingen staan nog op stapel? Met welke budgetten werden deze verbouwingen bekostigd?

Is het concept 'tehuizen voor werkenden' nog van deze tijd? Uw voorganger, minister Vervotte, gaf zelf aan dat het tijd is om de werking van de tehuizen voor werkenden an sich te evalueren. Hoever staat u hiermee? Welke alternatieven liggen op tafel? Dit kan zeker binnen Perspectief 2020 verder worden uitgewerkt.

Bij de volledige overheveling van de ouderenzorg naar Vlaanderen door de zesde staatshervorming zou het aangewezen zijn een globale visie te ontwikkelen ten aanzien van ouder wordende personen met een handicap. Hoever staat u hiermee? Immers, de vergrijzing slaat ook toe in deze groep en de VAPH-sector kan hier niet altijd het gepaste antwoord op geven door het ontbreken van bepaalde expertise, expertise waarover de sector ouderenzorg dan wel weer beschikt. Van de overheveling van de ouderenzorg zou gebruik moeten worden gemaakt om de tussenschotten tussen het VAPH-decreet en het Woonzorgdecreet volledig weg te werken ten aanzien van personen met een handicap die ouder dan 65 jaar zijn. Wat is uw visie hierop?

Ik ben zoals steeds heel nieuwsgierig naar uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, minister, aansluitend heb ik de vraag of u de intentie hebt om de ouder worden personen met een handicap ook te laten opnemen in een woonzorgcentrum. Als ze die vraag stellen, moet daar mijns inziens op ingegaan kunnen worden.

Het is alleen de vraag of de voorzieningen daarop voorzien zijn. Moet er tijdens de opleiding op gefocust worden? Er zijn immers steeds meer personen met een handicap die ouder worden. De vraag zal in de toekomst alleen maar groeien, het lijkt me beter om ons voor te bereiden zodat we een antwoord kunnen bieden aan het probleem wanneer het zich stelt.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, dames en heren, binnen het Perspectiefplan 2020 dragen een aantal projecten bij tot de aangepaste opvang van de ouder wordende personen met een handicap. Ik som er enkele op.

Er is de uitbreiding die we realiseren in het ondersteuningsaanbod binnen Welzijn. Het is net de vergrijzing die met zich meebrengt dat de beschikbare capaciteit binnen de sector voor personen met een handicap momenteel overbevroegd is. De natuurlijke uitstroom is te laag om voldoende plaats te bieden voor alle nieuwe zorgvragers. Dit betekent ook dat de volgende jaren nog moet worden ingezet op een verdere capaciteitsuitbreiding, zowel binnen de gehandicaptenzorg zelf als binnen andere welzijnssectoren, zoals de ouderenzorg, de gezinszorg en de aanvullende thuiszorg.

Zeker indien het gaat om personen met een handicap die op latere leeftijd een beroep doen op de zorg, kunnen de Diensten Ondersteuningsplan mee het traject helpen uittekenen. Ze kunnen mee exploreren of de betrokkene bij voorkeur ondersteund kan worden binnen een voorziening voor personen met een handicap dan wel binnen de ouderenzorg.

Door de persoonsvolgende financiering wordt het onderscheid tussen tehuizen voor werkenden of voor niet-werkenden irrelevant. Sociale ondernemers zullen gevraagd worden om soepel en zorgvraaggericht ondersteuning te bieden. Het wegvallen van tewerkstelling mag in dergelijk kader geen reden zijn om te moeten overstappen naar een andere zorgaanbieder. Wel kan het nodig zijn om het ondersteuningsplan aan te passen.

Dit betekent uiteraard ook dat we ons regulier aanbod toegankelijk moeten maken voor personen met een handicap. Dit hangt samen met het eerste punt. De reguliere welzijnsdiensten zoals ouderenzorg en gezinszorg dienen niet alleen uitgebreid te worden, ze moeten ook de nodige knowhow verwerven om waar haalbaar en wenselijk personen met een handicap adequaat op te vangen.

De Diensten Ondersteuningsplan zijn momenteel nog niet toegankelijk voor personen ouder dan 65 jaar die nog geen beroep deden op het VAPH. Binnen de decreetswijzigingen die nodig zijn om verdere uitvoering te geven aan het Perspectiefplan 2020, dient dit element grondig geëvalueerd en eventueel aangepast te worden. Voor personen die reeds een beroep doen op ondersteuning, is het de verantwoordelijkheid van de betrokken dienst of voorziening om de persoon met een handicap mee te begeleiden in de eventuele heroriëntatie op oudere leeftijd.

Zowel het VAPH als het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) hebben maar een beperkt zicht op het aantal tehuizen voor werkenden dat ofwel nieuw gebouwd, dan wel verbouwd werd. De overheid heeft geen zicht op verbouwingen die eventueel gebeurd zijn met eigen middelen, dus zonder VIPA-subsidiëring. Het is hierbij niet geweten of deze verbouwingen expliciet de bedoeling hadden om een beter comfort te bieden aan gepensioneerde personen met een handicap.

Van 2010 tot en met 2012 werden bij het VIPA voor vier nieuwbouw- of verbouwingsdossiers subsidiebeslissingen afgeleverd die uitsluitend betrekking hadden op tehuizen voor werkenden, en dit voor een totaal bedrag van 1.093.000 euro. Daarnaast

werden nog voor vier andere nieuwbouw- of verbouwingsdossiers subsidiebeslissingen afgeleverd die onder meer betrekking hadden op een tehuis voor werkenden, en dat voor een totaalbedrag van 1.562.000 euro. Aangezien het bij deze laatste dossiers om bouwprojecten ging die ook betrekking hadden op andere afdelingen, zoals tehuizen voor niet-werkenden of dagcentra, is het niet mogelijk om het exacte bedrag weer te geven dat betrekking had op het tehuis voor werkenden. Het is niet geweten hoeveel voorzieningen nog plannen hebben om dergelijke aanpassingen door te voeren, al dan niet met VIPA-subsidiëring.

Ik kom tot de vraag over het concept 'tehuizen voor werkenden'. Wanneer de overstap naar de persoonsvolgende financiering een feit is, zal de opdeling in de verschillende erkenningsvormen niet meer zo relevant zijn. Ook de erkenningscategorie 'tehuis voor werkenden' zal op zich niet meer zo'n evidente bestaansreden hebben. In afwachting van deze ontwikkeling heeft het weinig zin om nu nog een evaluatie door te voeren van één subsector.

Voor de toekomst gaan we ervan uit dat binnen de persoonsvolgende financiering wordt nagegaan welke diensten en voorzieningen kunnen worden ingeschakeld, met inbegrip van reguliere welzijnsvoorzieningen. Het persoonsvolgend budget zal betrekking hebben op de ondersteuning die moet worden geboden vanuit VAPH-voorzieningen. Bij grote wijzigingen in de zorgnood zal het zorgplan en dus ook de toe te kennen ondersteuning moeten worden herzien. In dergelijke context is het concept 'tehuis voor werkenden' uiteraard niet meer relevant.

U vroeg ook naar de zesde staatshervorming. Binnen de zorgvernieuwingsprojecten die momenteel een niet-gereguleerde toelage ontvangen vanuit het VAPH, zijn er diverse die precies gericht zijn op de samenwerking tussen de ouderensector en de voorzieningen voor personen met een handicap. Het is mijn overtuiging dat beide sectoren verder naar elkaar moeten toegroeien. Niet alleen kan de gehandicaptensector de expertise gebruiken die aanwezig is binnen de ouderenzorgsector, maar ook de ouderenzorg kan expertise gebruiken voor de opvang van personen met een handicap. Specifieke expertise is inderdaad nodig, maar daarnaast is vanaf een bepaalde zorgzwaarte het feit of de bejaarde persoon vroeger een persoon met een handicap was of niet, niet langer relevant.

Daarnaast moet ook onderzocht worden in hoeverre het haalbaar en billijk is om de regelingen voor personen boven de 65 jaar maximaal op elkaar af te stemmen. Met de conceptuele voorbereiding van een leeftijdsonafhankelijk hulpmiddelenbeleid zetten we daarin een eerste stap. Ik volg uw stelling dat de zesde staatshervorming dit proces in een stroomversnelling kan brengen. De verdere concretisering zal uiteraard moeten gebeuren in nauw overleg met beide sectoren.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik ben blij met de huidige evolutie binnen het kader van Perspectief 2020. Het feit dat we in de toekomst zullen werken met persoonsvolgende financiering heeft inderdaad tot gevolg dat de klassieke woonvormen zoals de tehuizen voor werkenden, minder relevant zijn. Er zal immers met een soort rugzakje worden gewerkt zodat elke persoon met een handicap de juiste ondersteuning op maat kan krijgen.

Ik wil graag van de gelegenheid gebruik maken om me eens uit te spreken ten voordele van het woord 'ondersteuning'. Ik vraag u om minder het woord 'zorg' te gebruiken. Ondersteuning is ruimer dan zorg alleen. Niet elke persoon met een handicap heeft een zorgnood.

Ik dank u voor de informatie met betrekking tot de financiering van de gebouwen. Dat heeft niets te maken met personen die in een tehuis voor werkenden zitten maar ondertussen gepensioneerd zijn. Het is wel interessante informatie en ik zal een en ander opvolgen in dit verband.

De vraag over de zesde staatshervorming zal ik zeker verder opvolgen. Het punt is zeker voer voor discussie in deze commissie. Elke sector heeft uiteraard ook zijn eigen expertise, maar ik ben het met u eens dat beide sectoren elkaar kunnen versterken en van elkaar kunnen leren. We kunnen de problematiek van het tekort aan personeel en te weinig expertise ondervangen door efficiënter te werken, want op bepaalde vlakken blijken de noden dezelfde te zijn. Een persoon die oud wordt en een persoon met een handicap hebben soms identiek dezelfde vraag naar ondersteuning. Het lijkt me in het licht van de efficiëntie nodig om samenwerking te organiseren.

Ik benadruk dat ook in de reguliere sector verantwoordelijkheid moet worden genomen ten aanzien van personen met een handicap, maar op het terrein merk ik dat er nog veel werk aan de winkel is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *Mevrouw Vera Van der Borgh, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het onderzoek naar de beslissingen van de jeugdrechters in zaken van als misdrijf omschreven feiten - 665 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, in antwoord op mijn schriftelijke vraag van vorige zomer over de evaluatie van het gesloten federaal jeugdcentrum De Grubbe stelde u dat het, gezien het vertrek van de Franse Gemeenschap uit het federaal gesloten centrum De Grubbe en gelet op het federale regeerakkoord waarin de communautarisering van de gesloten instellingen is opgenomen, opportuun is een visie te ontwikkelen over de plaats van de federale gesloten centra binnen de gemeenschapsinstellingen en het jeugdsanctierecht. Dat zal een grote uitdaging zijn.

Met deze mogelijke evolutie werd overigens al rekening gehouden in de differentiatienota van de gemeenschapsinstellingen die hier al meermaals zijn besproken. Aansluitend startte het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie in september 2011 in opdracht van de federale overheid en de gemeenschappen een onderzoek naar de stand van zaken van de beslissingen die zijn genomen door de jeugdrechters op basis van artikel 36, ten vierde, van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd enerzijds en de objectivering van de noden en verwachtingen inzake voorzieningen vanuit het standpunt van de jeugdrechters, met andere woorden een evaluatie van de geschiktheid van het aanbod vanuit de gemeenschappen tegenover de verwachtingen van jeugdrechters anderzijds.

In antwoord op mijn schriftelijke vraag eind vorig jaar stelde u dat het eindrapport nog niet werd opgeleverd, maar dat dit op korte termijn zou gebeuren. Vorige week hebben we daarover in de pers een aantal elementen kunnen lezen.

Minister, is het eindrapport van het onderzoek opgeleverd? Aangezien daar intussen over gecommuniceerd is in de krant, hoop ik van wel. Is dat rapport beschikbaar? Welke conclusies worden uit het onderzoek getrokken? Welke maatregelen zijn nodig voor Vlaanderen?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw Schryvers, net als u ben ik benieuwd naar de resultaten van dat onderzoek. Toch vind ik uw vraag om uitleg heel bizar. U bent bij de koplopers in het

afwijzen van vragen om uitleg. Ik moet er wel in alle eerlijkheid bij zeggen dat een deel van de cijfers afkomstig is van uw voorganger.

Ik was ook lid van de Commissie Jeugdzorg en wil dan ook graag een debat in deze commissie. Ik ga ervan uit dat de resultaten van dit onderzoek voldoende belangrijk zullen zijn om hier een debat over te houden in deze commissie.

Ik heb het artikel in de krant gelezen, maar ik heb wel de moeite gedaan dit proberen op te zoeken. Ik ben er niet in geslaagd, maar dat kan een gevolg zijn van mijn onkunde op het vlak van opzoeken op internet. Dat geef ik grif toe. Maar ook mijn medewerker die wel handiger is, is daar vanochtend niet in geslaagd. Ik zou het op prijs stellen indien een debat zou worden georganiseerd over de resultaten van het onderzoek zodra die gekend zijn. Mevrouw Schryvers, u vraagt nu in uw vraag om uitleg of het rapport al gekend is. Als dat zo is, dan moeten wij daarover kunnen beschikken en debatteren. Ik vind dit een bizarre vraag.

Mevrouw Vera Van der Borght: Ik deel de zorg van mevrouw Dillen. Ik vond het ook een heel rare vraag. Ons is altijd geleerd dat we geen vragen om uitleg mogen stellen die peilen naar de intentie van de minister.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het eindrapport van het onderzoek werd recent opgeleverd en is sinds vorige week beschikbaar. U kunt het volledige rapport nalezen op de website van het Agentschap Jongerenwelzijn.

Allereerst kunnen we benadrukken dat er heel wat beweegt rond het thema van minderjarige delictplegers. We merken niet alleen de grote media-aandacht, maar we zien ook duidelijke evoluties in de aanpak van deze problematiek.

U verwijst in uw vraag terecht naar de differentiatieoefening binnen de gemeenschapsinstellingen. Vanuit een brede oefening met participatie van alle actoren binnen de Staten-Generaal Jeugdhulp werd ook een doorgedreven analyse gemaakt over dit thema met concrete aanbevelingen. Dit alles moeten we afstemmen op de brede beweging die is ingezet naar een jeugdhulp die sterk inzet op samenwerking.

Voor ik verder inga op het rapport, moet het ook duidelijk zijn dat we het initiatief nemen om zowel de bovenstaande bewegingen als de resultaten van het onderzoek in een open dialoog en in overleg met de justitiële actoren te voeren. Het rapport zal het debat verder inspireren en documenteren. Het mag gezegd dat de onderzoekers van het Nationaal Instituut voor Criminologie en Criminalistiek grondig te werk zijn gegaan. Gedurende twee maanden legden ze de jeugdrechters in alle gerechtelijke arrondissementen een vragenlijst voor over elke beslissing die ze namen naar aanleiding van de vaststelling dat een minderjarige een als misdrijf omschreven feit beging of hiervan verdacht werd.

Het is belangrijk dat we goed beseffen dat dit onderzoek enkel de gerechtelijke maatregelen in kaart brengt ten aanzien van jongeren die verdacht zijn van een als misdrijf omschreven feit of een dergelijk feit gepleegd hebben. Maatregelen voor jongeren in problematische leefsituaties zaten niet in de scope van het onderzoek.

Alle 39 jeugdrechters uit de Nederlandstalige gerechtelijke arrondissementen werkten tussen 20 oktober en 20 december 2011 mee aan het invullen van 860 vragenlijsten. Elke vragenlijst stond gelijk met één beslissing door de jeugdrechter en kon een of meerdere maatregelen omvatten. Naast de data uit de vragenlijsten werden ook gesprekken met de jeugdrechters en actoren op het werkveld georganiseerd.

Het resultaat is een goed gedocumenteerde analyse die de dubbele doelstelling van dit onderzoek duidelijk illustreert. Het betreft enerzijds het in kaart brengen van beslissingen die zijn genomen door jeugdrechters met betrekking tot jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, en anderzijds een objectivering van de noden en verwachtingen ten aanzien van voorzieningen vanuit het oogpunt van de jeugdrechters, met onder meer een

evaluatie van de geschiktheid van het aanbod vanuit de gemeenschappen ten aanzien van de verwachtingen van de jeugdrechters. Ik zal nu inzoomen op een aantal relevante of opvallende bevindingen.

Uit het onderzoek blijkt dat de betrokken jongeren vooral jongens zijn (88 procent) tussen 15 tot 17 jaar (80 procent). Slechts in heel kleine mate, namelijk 3 procent, gaat het over jongeren van 12 jaar of jonger. Deze cijfers bevestigen de resultaten uit eerder onderzoek en spreken het algemeen verspreide idee tegen dat steeds jongere minderjarigen delicten plegen. De geregistreerde feiten zijn misdrijven tegen goederen (54 procent), misdrijven tegen personen (19 procent), verdovende middelen (13 procent), misdrijven tegen de openbare veiligheid (10 procent) en andere. Bij ongeveer een derde is er sprake van twee of meerdere feiten.

Bij als misdrijf omschreven feiten maakt de wetgever een onderscheid tussen een voorlopige fase en een fase ten gronde. Uit het onderzoek blijkt dat tijdens die voorlopige fase, waarin bijvoorbeeld onderzoeken gebeuren en ook bewarende maatregelen met een voorlopig karakter kunnen worden opgelegd, het aantal ambulante maatregelen aanzienlijk lager ligt dan in de fase ten gronde, waarbij de jeugdrechtbank een of meerdere vonnissen neemt. In de voorlopige fase zijn er dus iets meer plaatsingen, met name bij 52 procent van de beslissingen, dan ambulante maatregelen waarvan sprake in 48 procent van de beslissingen.

Het lijkt ons essentieel om na te gaan of er inderdaad meer potentieel zit in maatregelen waarbij de jongere in het thuismilieu kan verblijven. Ander onderzoek en ervaring tonen aan dat investeren in de context van de jongere ook voor de aanpak van jeugd delinquentie een werkzame benadering is.

Zoals gezegd gaat het rapport ook uitgebreid in op de noden en verwachtingen van jeugdrechters inzake het aanbod aan jeugdhulp. De onderzoekers komen tot de bevinding dat in 80 procent van de geregistreerde beslissingen de jeugdrechters de maatregel opleggen die ze wensten. De gevallen waar dat niet mogelijk was, wijten ze aan een gebrek aan medewerking van de minderjarige of zijn ouders of aan een gebrek aan een geschikte plaats.

Wat deze bevinding betreft, zijn we er ons van bewust dat er bij jeugdrechters een aantal vragen rijzen over deze conclusies en dat die niet altijd stroken met hun aanvoelen op het terrein. Het onderzoek benadrukt dan ook zeer terecht de noodzaak van structureel overleg met de jeugd parketten en de jeugdrechters om tot een gezamenlijk en transparant beleid te komen. Zo wijst het rapport op grote regionale verschillen in aanpak en aanbod. Ook voor ons is het essentieel om versterkt in te zetten op overleg, teneinde tot een gezamenlijke en gedeelde visie en beleid te komen. De signalen van de jeugdrechters inzake een overbelasting van het systeem, zowel door een tekort aan het juiste, gewenste aanbod als door tekortkomingen in de organisatie van de hulpverlening, namelijk het gebrek aan diagnostische middelen, overspecialisatie van bepaalde diensten en dergelijke, moeten we koppelen aan de recente ontwikkelingen binnen een vernieuwde jeugdhulp. We schuiven dan ook duidelijke beleidslijnen naar voren: de uitbreiding van het aanbod zowel in de gemeenschapsinstellingen als in de private sector, samenwerking versterken van de diverse actoren rond de vraag van de jongere en de context, het herstelgerichte aanbod, investeren in diagnostiek en integrale aanpak, innovatie en creatieve antwoorden.

Het onderzoeksrapport bevestigt inderdaad de vraag van de jeugdmagistratuur om in te zetten op de verdere uitbouw van de capaciteit van de gemeenschapsinstellingen en in het private aanbod. De ingezette beweging van de verhoging van de beschikbare capaciteit binnen onze gemeenschapsinstelling houden we aan. De infrastructuurwerken van de gemeenschapsinstelling De Zande, Campus Succursale, verlopen volgens schema.

Ook binnen het private aanbod realiseerden we de voorbije periode vooral bijkomende capaciteit binnen het mobiele aanbod. Dit jaar realiseren we, dankzij de VIA 4-middelen (Vlaamse Intersectorale Akkoorden) voor uitbreiding binnen de bijzondere jeugdzorg, ook

bijkomende capaciteit binnen het residentiële aanbod. Recent werden 47 extra residentiële plaatsen toegekend, waaronder tien plaatsen specifiek voor de doelgroep van meisjes die delicten plegen in combinatie met zeer problematische leefsituaties.

Maar de inspanningen kunnen niet beperkt zijn tot enkel de uitbouw van de beschikbare plaatsen. We moeten ook een contextgerichte aanpak verder naar voren schuiven als een geloofwaardig alternatief. Binnen Jongerenwelzijn wordt deze beweging al ingezet door de regelgeving voor het private aanbod sinds 1 januari 2013 te vereenvoudigen, wat het flexibel werken in functie van de noden van de jongeren vergemakkelijkt. Verschillende initiatiefnemers kunnen beter en gemakkelijker samenwerken met en rond een jongere en zijn gezin.

De wijzigingen geven ook zuurstof aan andere initiatieven om de uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen te versnellen, zoals Youth at Risk Vlaanderen en Nieuwe Perspectieven bij Terugkeer (NPT). We hebben nood aan initiatieven die al in de gemeenschapsinstellingen aan de slag gaan met de jongere en zijn context en goede resultaten voorleggen, maar vooral aan initiatieven die aansluiten binnen een bredere beweging naar een meer integrale benadering van jeugdhulp. Zo leverde het samenwerken tussen voorzieningen binnen de bijzondere jeugdzorg en de gehandicaptenzorg al positieve resultaten op.

Binnenkort gaat ook een experiment van start rond intersectorale flexibele trajecten tussen voorzieningen uit de gehandicaptenzorg en uit jongerenwelzijn. Het betrekken van de jeugdmagistraten bij dergelijke vormen van zorgvernieuwing is absoluut nodig, want zonder duidelijke afspraken en dialoog leidt dit tot wederzijdse frustraties. Enkel met structureel overleg kan de instroom worden geoptimaliseerd.

Het onderzoek signaleert de huidige onderbenutting van de werk- en leerstraffen en van de dader-slachtofferbemiddeling voor de jongeren die voor de jeugdrechtbank verschijnen. Dit zou grotendeels te wijten zijn aan het tijdsintensief karakter van de uitvoering van een dergelijke maatregel en het niet altijd duidelijke resultaat. Het klopt dat de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA) die deze maatregelen uitvoeren, goed werk leveren. Maar zowel de cijfers uit het onderzoek als de globale evolutie in het aantal dossiers dat wordt doorverwezen, maken duidelijk dat er bijvoorbeeld zeker voor het herstelgericht groepsoverleg, maar ook voor de werk- en leerstraffen, nood is aan een betere afstemming van de verwachtingen.

Binnen de huidige wetgeving kan op parketniveau de bemiddeling worden voorgesteld als herstelgerichte alternatieve afhandelingsmethode. De jeugdrechter kan zowel in de voorlopige fase, zij het beperkt als onderzoeksmaatregel, en de fase ten gronde, herstelgericht groepsoverleg, werkstraffen en leerstraffen opleggen. Dergelijke maatregelen moeten ook in de voorlopige fase een geloofwaardig, stevig en constructief alternatief kunnen bieden voor een plaatsing. We moeten dan ook maximaal verkennen waar verbeterpunten zitten in de afspraken en de regelgeving rond dit aanbod. Nu reeds wordt op het terrein overleg gepleegd om het herstelgericht groepsoverleg steviger op de kaart te zetten, door het verkennen van goede werkafspraken om gesignaleerde problemen zoals het tijdsintensieve karakter, de afstemming met andere interventies, bijvoorbeeld bemiddeling op parketniveau, aan te pakken.

Hoewel het onderzoek duidelijk focust op beslissingen naar aanleiding van als misdrijf omschreven feiten, komt ook het belang van een vaak onderliggende problematische leefsituatie duidelijk in beeld. Dit is een realiteit, en we moeten het belang van goede diagnostiek op het terrein – en vooral een integrale aanpak – verder uitrollen. De differentiatienota van de gemeenschapsinstellingen wijst er terecht op dat een jeugdrechter die een jongere wil plaatsen in een publieke jeugdinstantie, moet kunnen rekenen op een uitgebreide diagnose en diagnosestelling. Zo worden persoonlijkheid en context van de jongere beter ingeschat en wordt nagegaan of het noodzakelijk is de jongere in een gesloten

omgeving te plaatsen dan wel of een andere maatregel meer geschikt is. Momenteel wordt een module van korte oriëntatie in de gemeenschapsinstellingen voorbereid.

Een van de pijlers binnen de ingezette beweging naar een meer integrale jeugdhulp is te zorgen voor het duidelijker formuleren van de vragen van de jongere en zijn context en vervolgens in te zetten op een beschikbare en kwaliteitsvolle diagnostiek. Ook een jeugdrechter die een jongere wil plaatsen in een publieke jeugdinstelling, moet kunnen rekenen op een uitgebreide diagnose en diagnosestelling. Hiermee kunnen we de jeugdmagistraten beter informeren over de situatie van de jongere, zodat de jeugdrechter de juiste maatregelen binnen de integrale aanpak kan opleggen.

We zetten reeds geruime tijd sterk in op innovatieve en creatieve antwoorden, zoals de proeftuinen voor delinquente jongens en meisjes. U kent het systeem, neem ik aan. In 2013 komen er voor die laatste doelgroep nog tien bijkomende plaatsen bij voor meisjes in Antwerpen, zoals hierboven reeds gemeld. Deze proeftuinen combineren residentiële opvang met intensieve contextbegeleiding. Ook binnen de gemeenschapsinstellingen zetten we verder in op de modulering van het aanbod waarbij we streven naar een contextgerichte benadering.

Als we naast de vele cijfers, tabellen, conclusies één harde aanbeveling moeten realiseren, dan is het die wederzijdse oproep naar overleg en goede afspraken. Het structureel overleg tussen Welzijn en Justitie dat de uitvoering van het ontwerp van decreet betreffende de integrale jeugdhulp voorbereidt, moeten we dus maximaal laten renderen. Het kan een belangrijke rol spelen in het zetten van verdere stappen in het uitbouwen van afgestemde reacties en hernieuwde maatregelen. Dit sluit overigens perfect aan bij de staatshervorming, waar momenteel hard gewerkt wordt aan de voorbereiding van een groenboek waarin ook de overheveling van het jeugdsanctierecht en de federale detentiecentra wordt opgenomen.

Het staat op de site, mevrouw Dillen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Het was een heel uitvoerig antwoord. Ik was heel benieuwd naar de resultaten, net zoals andere collega's. Ik denk dat er wel degelijk aanleiding bestaat om dat hier verder te bespreken.

Ik heb enkele elementen uit het antwoord genoteerd, maar natuurlijk niet alles. Een aantal zaken vallen dadelijk op en zijn zeker van groot belang. U vindt herstelgericht werken van groot belang, de afstemming van Welzijn en Justitie, contextgerichte aanpak en dergelijke. U vindt dat er verder onderzoek nodig is naar werken in de context. Het is natuurlijk van groot belang dat de jongere op de juiste plek terechtkomt. Zult u om verder onderzoek vragen? U hebt dat duidelijk gesteld. Of gaat u eerst nog verder bestuderen wat de conclusies uit het rapport inhouden en welke maatregelen zullen worden genomen?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw Schryvers, dit is echt een voorbeeld van zelfbediening: de manier waarop u uw eigen vragen goedkeurt. Of het zou moeten zijn dat het een getefoneerde vraag is. Maar dat geloof ik niet. Dan zou het er meer vingerdik opliggen.

Ik ga deze vraag als voorbeeld op mijn bureau plakken. Ik ga mijn vragen in het vervolg allemaal zo formuleren. En dan moet u het nog eens één keer riskeren om een vraag van mij af te wijzen. Ik vind dit echt de schaamte voorbij. Als de collega's eerlijk zijn, moeten ze mij allemaal bijtreden. U hebt als voorzitter het recht om autonoom te oordelen, maar er zijn grenzen aan uw autonomie. Dit is absoluut onaanvaardbaar.

Mevrouw Katrien Schryvers: Dames, dames, dames, ik wil toch even reageren. U bent daarstraks begonnen, mevrouw Dillen. Ik zou het niet elke keer op de spits willen drijven. U zegt terecht dat de laatste statistieken nog van de vorige voorzitter zijn. Vorige week zijn er twee vragen afgewezen en vandaag zijn er tien geagendeerd. *(Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels)*

Dat was een interpellatie, mevrouw Vogels, en u weet dat het Bureau daarover oordeelt. Er waren op dat moment besprekingen in het kader van de beleidsbrief, en de vraag kon daaraan gekoppeld worden.

Mevrouw Dillen, u hebt zelf gezegd dat de vraag van groot belang is. Als ik het antwoord van de minister hoor, is die studie toch ook van groot belang. Laat ons het eens verder hebben over de inhoud. We kunnen straks in de regeling der werkzaamheden misschien bespreken hoe en wanneer we het daarover kunnen hebben. Altijd hangt u hier allemaal het slachtoffer uit. U stelt een vraag over agendering, ik ga erop in en ik probeer op een volwassen manier te zorgen dat we in deze commissie de discussies kunnen voeren die moeten worden gevoerd. Maar geef ons ook die kans, in plaats van elke keer het slachtoffer te spelen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers, ik ben nu even voorzitter. Ik vind niet dat u de discussie nu ten gronde moet voeren. U moet u nu houden aan de agenda.

Mevrouw Katrien Schryvers: Het is een persoonlijk feit, mevrouw Van der Borgh, en ik heb het recht om daarop te antwoorden.

Het is de eerste keer dat ik een vraag indien en u springt daar zo op. Ik had niet anders mogen verwachten. Wees gerust dat ik op basis van het reglement en van de adviezen van de commissiesecretaris in overleg elke keer een beslissing neem. Er worden hier heel wat vragen geagendeerd en we proberen iedereen aan zijn trekken te laten komen. Ik vind uw kritiek onterecht, maar ik had wel kunnen verwachten dat u die zaken zou aanhalen bij mijn eerste vraag. Dat is geen probleem, ik neem daar nota van en we blijven het reglement gewoon verder toepassen.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik heb helemaal niet de behoefte, mevrouw Schryvers – daar ben ik te oud voor geworden en daarvoor is mijn tijd te kostbaar –, om hier wat het slachtoffer te spelen. Maar u moet eerlijk zijn. Ik neem aan dat u op het ogenblik van het indienen van uw vraag niet wist dat die studie bekend zou zijn. Daar ga ik nog van uit.

De voorzitter: Ik stel voor dat we de discussie sluiten.

Mevrouw Marijke Dillen: In de toekomst zullen dergelijke vragen niet meer worden geweigerd. Dit is amper het niveau van een schriftelijke vraag.

De voorzitter: Minister, er was nog een vraag van mevrouw Schryvers, waar u nog enkel ja of nee op moet antwoorden, als ik het goed heb.

Minister Jo Vandeurzen: Nee, we zijn niet van plan om nog onderzoek te doen. Er zijn bewegingen op komst voor contextgericht werken en diagnostiek. Die vraag komt uit dat onderzoek zeker naar voren als een behoefte van de jeugdrechters. Kunnen wij een goede diagnostiek ontwikkelen waar de context mee in zit? Dat is een van de belangrijkste vragen. U moet het onderzoek maar eens lezen en dan zult u met mij vaststellen dat er wat zaken reflectie vragen, onder meer de enorme verscheidenheid in aanpak tussen de verschillende gerechtelijke arrondissementen.

De voorzitter: Ik stel voor dat we het allemaal eens bekijken, minister, nu we weten dat het sinds enkele dagen op de site staat.

Minister Jo Vandeurzen: Er staat ook een reactie van het agentschap op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *Mevrouw Katrien Schryvers, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het schrijnend tekort aan residentiële opvangplaatsen voor jonge kinderen na de afbouw van opvang in de centra voor kinder- en gezinszorg en de tegenstrijdige beweringen van de minister tijdens de bespreking van de beleidsbrief Welzijn - 674 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Deze vraag was ‘derde keer goede keer’, waarvoor dank, voorzitter, en we zullen stilaan wel leren hoe we met elkaar moeten omgaan.

Minister, het gaat over het opstarten van het experiment toegangspoort integrale jeugdhulp. Zoals u weet, moest dat normaal van start gaan op 1 januari 2013. Ik veronderstel dat we nog wachten op het advies van de Raad van State voor we het ontwerp van decreet kunnen agenderen en bespreken. Ik hoop dat we voldoende tijd zullen hebben om dat grondig te doen.

Tijdens de bespreking van de beleidsbrief heb ik u vragen gesteld over de centra voor kinderen en gezinszorg (ckg's) en vooral hoe het ermee zit, in welke mate ze voor of na de toegangspoort komen. U antwoordde: “De ambulante thuisondersteuning komt voor de toegangspoort. De residentiële opvang komt achter de toegangspoort. De afspraak is dat verschuivingen van residentiële capaciteit naar ambulante ondersteuning enkel mogelijk zijn als de residentiële capaciteit van de bijzondere jeugdzorg voor deze doelgroep simultaan wordt aangepast.”

Ik had enkele contacten met het werkveld, minister, en daaruit blijkt dat wat u hebt verkondigd bij de bespreking van de beleidsbrief niet klopt, namelijk dat de residentiële capaciteit pas zal worden omgezet in ambulante ondersteuning, als die residentiële op een andere plek wordt voortgezet. De voorbije periode zijn er maar liefst 65 residentiële plaatsen verdwenen zonder dat er in de bijzondere jeugdzorg een even groot aantal plaatsen werd gecreëerd.

Minister, Kind & Gezin heeft nooit onder stoelen of banken gestoken maximaal te willen inzetten op preventie en op rechtstreeks toegankelijke hulp. In de voorbereiding van de start van de ‘Integrale toegangspoort’ heeft Kind en Gezin de ckg's opdracht gegeven om hun residentiële capaciteit af te bouwen en om te zetten in ambulante capaciteit. Door dat beleid in de voorbije periode zijn er 65 residentiële opvangplaatsen voor jonge kinderen verdwenen.

Ik vind dat een merkwaardige redenering. Normaal gezien zouden in het kader van integrale jeugdzorg de hokjes tussen de administraties en agentschappen moeten worden weggewerkt. Men gaat er bijna automatisch van uit dat de module residentiële opvang dan maar bij Jongerenwelzijn moet zitten. Dat staat haaks op de idee van integrale jeugdzorg. Men zegt mij dat Jongerenwelzijn heeft getracht om de hiaat te dichten en geprobeerd heeft om de uitbreidingsmiddelen, de honderd plaatsen voor 2012, in te zetten voor de uitbouw van extra opvang van jonge kinderen. Maar Voorzieningen ziet die uitbreiding niet meteen zitten omdat het opvangen van jonge kinderen van 0 tot 3 of 6 jaar een andere finaliteit heeft in een voorziening dan het opvangen van kinderen van 6 tot 12 jaar – al was het alleen maar omdat die kinderen naar school gaan, en die heel jonge kinderen nog niet. Je hebt daarvoor een andere omkadering nodig.

Bovendien hebben de ckg's een eigen methodiek ontwikkeld om de hulpverlening aan jonge kinderen met zeer kwetsbare gezinnen op een bijna naadloze manier te doen: soms wordt er ambulante begeleid, maar bij een crisissituatie of wanneer de onzekerheid voor het kind te groot was, ving men een tijd residentieel op, om dan terug te vallen op een ambulante opvang. Op dit moment kan dat niet meer. De ckg's worden gereduceerd tot de module preventieve of korte residentiële opvang voor maximaal zes weken.

Uit alle onderzoeken blijkt, vooral in de grote steden, dat het aantal jonge kinderen in gevaar helaas jaar na jaar toeneemt en dat de leeftijd steeds maar daalt. De ckg's vangen ook steeds meer jonge kinderen op die door de jeugdrechter worden doorverwezen en waarbij je echt kunt spreken van een alarmsituatie of van een kind in nood. Waar zullen die jonge kinderen met een groot risico op onveiligheid morgen terecht kunnen? Waar zullen de jeugdrechters of waar zal het bureau voor maatschappelijke noodzaak, dat in de toekomst zal functioneren, terecht kunnen voor de opvang van zeer jonge kinderen in een noodsituatie? Misschien zullen de ckg's nog altijd gedurende een periode van zes weken opvangen. Maar die zes weken volstaan zeker niet. Ik verwijs hier naar wat in de vorige vraag om uitleg naar voren kwam en naar wat hier eigenlijk altijd naar voren komt: contextgericht werken. Op zes weken is het niet mogelijk om met zeer jonge kinderen en kwetsbare ouders na te gaan in hoeverre de mogelijkheid er nog is om een duurzame oplossing te vinden ten einde die kinderen al dan niet naar huis te sturen.

Minister, die periode is ook te kort om duidelijk te zien of het kind al dan niet het best geplaatst wordt in een pleeggezin. Pleeggezinplaatsingen zijn belangrijk. In het decreet Pleegzorg hebben wij ervoor gepleit om jonge kinderen altijd op te vangen in pleeggezinnen, tenzij het niet anders kan. Anderzijds wijst onderzoek uit dat 30 tot 50 procent van de pleegplaatsingen faalt. Zo'n pleeggezinplaatsing moet absoluut goed worden voorbereid om tot een duurzame oplossing te komen.

Minister, hoe rijmt u het antwoord dat u hebt gegeven in het kader van de beleidsbrief met de realiteit dat inmiddels 56 residentiële plaatsen voor de opvang van zeer jonge kinderen werden afgebouwd in de ckg's? Hoe valt te verantwoorden dat deze afbouw gebeurde zonder overleg met het departement Jongerenwelzijn, waarvan men anderzijds wel verwacht dat het die opvang zal overnemen? Hoe denkt u het toenemend aantal vragen van de jeugdrechtbank of het bureau voor maatschappelijke noodzaak voor dringende opvang van jonge kinderen te beantwoorden? Hoe zult u vermijden dat er een carrousel ontstaat? Na een eerste module van zes weken kan er een tweede volgen. Hoe rijmt u dat met de altijd opnieuw naar voren gebrachte vermaatschappelijking van de zorg en het contextgerichte werken? Wanneer zal het experiment 'Integrale toegangspoort' uiteindelijk van start gaan? Wanneer is de volledige implementatie in Vlaanderen gepland? Weet u al wanneer we dit decreet in deze commissie zullen bespreken?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Dat de regelgeving van een aantal sectoren niet meer is aangepast aan een streven naar vraaggestuurd en intersectoraal werken, is uiteraard niet nieuw. De evolutie en de hertekening van de werking van de ckg's werd al begin de jaren 2000 ingezet. Toen al evolueerden de ckg's naar een concept dat vooral kortdurende, soms intensieve, begeleiding van gezinnen bij wie het opvoedingsgebeuren vastloopt op het terrein implementeert. Een en ander is natuurlijk afgestemd op de reële noden en het al aanwezige aanbod in de belovende sectoren. De werking van de ckg's moest zich toespitsen op een duidelijker omschreven doelgroep met heldere doelstellingen en binnen een beweging naar integrale jeugdhulp.

Tegelijkertijd vormde zich over de sectoren heen een beweging om de residentiële en semiresidentiële voorzieningen in staat te stellen meer zorg op maat te realiseren, waarbij ingrepen noodzakelijk zijn in de bestaande regelgeving om de voorzieningen de mogelijkheden te bieden cliënten en hun gezinnen te begeleiden in de eigen thuisomgeving. Binnen de bestaande erkenningen moet een heroriëntering van de dienstverlening naar ambulante hulpverlening mogelijk worden gemaakt.

Zoals u weet, mevrouw Vogels, zijn dergelijke oefeningen complex en gaan ze niet over één nacht ijs. De bovenstaande evoluties staan in soortgelijke termen te lezen in uw beleidsprioriteiten van 2001. We zetten nu inderdaad concrete stappen om dit vanaf 1 januari

2013 ook op het terrein te ontplooiën. U weet allen dat dergelijke bewegingen ook van een verregaande techniciteit zijn, dus we moeten alvast eerst een aantal basislijnen duiden.

Eerst en vooral moeten we erop wijzen dat er tussen mijn kabinet, Jongerenwelzijn en Kind en Gezin wel degelijk overleg en afstemming plaats heeft gevonden met betrekking tot de wijzigende ckg-regelgeving. We kunnen de essentie van dit overleg kort en duidelijk samenvatten. De reorganisatie van de ckg's, die vertrekt van de bestaande middelen die de ckg's ontvangen, zou op Vlaams niveau een in 2011 ingeschatte vermindering van de residentiële capaciteit met 49 plaatsen betekenen. Jongerenwelzijn anticipeert, via het uitbreidingsbeleid van het vierde Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA 4), op korte termijn met 40 plaatsen voor de jonge kinderen. De capaciteitsdaling bij de ckg's wordt in de tijd afgestemd op de realisatie van het uitbreidingsbeleid van Jongerenwelzijn. Dit blijven de basiscontouren waarbinnen we de evoluties in het aanbod voor de jonge kinderen bij Kind en Gezin en Jongerenwelzijn moeten plaatsen.

Het klopt dat zowel voor de ckg's als voor het volledige aanbod van de voorzieningen van Jongerenwelzijn nieuwe spelregels vanaf 1 januari 2013 in werking treden. Hierbij is het belangrijk erop te wijzen dat, vooraleer we verder ingaan op de problematiek die u aankaart, er heel duidelijke garanties zijn ingebouwd: garanties die overleg, afstemming en bijsturing te allen tijde mogelijk maken. In artikel 79 van het nieuwe besluit van de Vlaamse Regering betreffende de ckg's staat: "De organiserende besturen van de ckg's die bij de inwerkingtreding van dit besluit al erkend zijn, krijgen een voorlopige erkenning. De voorlopige erkenning wordt omgezet in een definitieve erkenning zodra ze aan de voorwaarden van dit besluit en van het Ministerieel besluit betreffende het aanbod, beschreven in typemodules, van de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning voldoen. De ckg's krijgen daarvoor maximaal drie jaar de tijd. Tijdens de overgangperiode en voor zover er nog geen programmatie werd uitgewerkt, zijn wijzigingen in de residentiële capaciteit, waardoor deze daalt beneden de werkelijk aangeboden capaciteit bij inwerkingtreding van het besluit, mogelijk voor zover dit werd afgestemd met de regionale noden en behoeften. Kind en Gezin neemt hierover een beslissing na afstemming met het agentschap Jongerenwelzijn."

We moeten er hier ook aan toevoegen dat de oefening zoals u ze schetst, niet zo ondoordacht gebeurd is zoals u suggereert. Zo zijn er duidelijk regionale verschillen. Sommige regio's kunnen beschikken over een verhoudingsgewijze grotere concentratie van capaciteit. In sommige regio's stijgt de residentiële capaciteit van de ckg's zelf of blijft die status quo. Volledigheidshalve moeten we ook wijzen op eerdere afstemmingen in het aanbod van de doelgroep. Zowel in 2008 als 2009 werd deze beweging al ingezet, waarbij in het uitbreidingsbeleid van Jongerenwelzijn telkens ongeveer de helft van de nieuwe initiatieven werd toegekend aan de doelgroep min-12-jarigen. Concreet betekent dit dat er binnen de bijzondere jeugdzorg, bijvoorbeeld voor Antwerpen, in 2008 32 plaatsen, begin 2009 22 plaatsen en in het najaar van 2009 nog eens 10 plaatsen voor de doelgroep bijkomend werden gerealiseerd. Deze bijkomende capaciteit werd toen ook gerealiseerd en expliciet gemotiveerd binnen de afstemming van het aanbod rond de doelgroep. We moeten dus eerlijk zijn en deze inspanningen erkennen als een tastbare voorgeschiedenis. Dit ontkennen is niet correct.

Wat die regionale verschillen betreft, is het erkenningsbesluit van Kind en Gezin duidelijk. De bewegingen zijn afgestemd op de regionale noden en behoeften. De ruimte tot bijsturing – ik herhaal het – is dus expliciet ingeschreven. Mocht dit bij de ontwikkelingen op het terrein niet zo zijn, dan moet dit met de administraties, de regionale actoren en in breed perspectief kunnen worden uitgeklaard en indien nodig bijgestuurd.

Ook het doelgroepenverhaal heeft een iets meer doordachte inhoudelijke component dan uw weergave. De beweging houdt wel degelijk rekening met de doelgroep van 0 tot 3 jaar en de specifieke expertise, bijvoorbeeld in termen van verzorging en specifieke methodieken, hierrond opgebouwd binnen de ckg's. De vernieuwde regelgeving maakt het nu net mogelijk

dat er voor die doelgroep van de jongste kinderen ook vraaggestuurd – en dat wil zeggen residentieel en zelfs langdurig – gewerkt kan worden als het moet. U verwijst naar de korte termijn, maar een langdurige residentiele opvang, in combinatie met een terugkeer naar huis wordt ook mogelijk gemaakt. (*Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels*)

Nee, bij de ckg's. U moet de regelgeving eens lezen.

Wat betreft de vernieuwde regelgeving bij Jongerenwelzijn, is het heel duidelijk dat het een experimenteel modulair kader betreft dat ook zeer helder en niet mis te verstaan in het besluit verwijst naar evaluatie en mogelijkheden tot bijsturing. Voor Jongerenwelzijn is er voorzien in een intensief opvolgingstraject met betrokkenheid van de sector. Dat traject moet leiden tot een evaluatierapport dat minimaal de volgende elementen bevat: de budgettaire implicaties op sector- en organisatieniveau; een overzicht van het gebruik van de modules; de inhoudelijke en organisatorische implicaties op organisatieniveau en desgevallend voorstellen ter optimalisering van de regelgeving.

Naast het feit dat er al afstemming is geweest tussen de beide sectoren, is het dus nog meer voorbarig om te beweren dat de nieuwe spelregels bij de uitrol op het terrein geen rekening houden met overleg en bijsturing. Integendeel, het is zelfs expressis verbis zo opgenomen.

We moeten dus – en daar zijn we het dan wel over eens – uiteraard alert zijn. Bij een dergelijke nieuwe regelgeving moet er zeer expliciet ruimte zijn voor een gezonde overlegcultuur en instrumenten om de ontwikkelingen te monitoren. Dit is een van de finaliteiten van het evaluatietraject binnen Jongerenwelzijn, waarbij ook Kind en Gezin nauw zal betrokken worden.

U spreekt over 56, dan wel 65, residentieële plaatsen die verloren gaan bij de ckg's. Deze cijfers worden door Kind en Gezin niet bevestigd. Het is in elk geval zo dat de procedure voor het vastleggen van welke ckg, welke modules en in welk aantal aan zal bieden nog loopt, en zoals hierboven vermeld door de regelgeving gekoppeld is aan een aantal duidelijke condities.

Het is hierbij belangrijk erop te wijzen dat er verschillen zijn tussen de ckg's. Sommige kiezen voor een duidelijk gefaseerd traject binnen deze contouren. Bij andere – en dit is correct – wordt de transitie op eerder korte termijn geïnitieerd. Dit gemotiveerd door het feit dat de vroegere regelgeving hun niet toeliet in een flexibele en gedifferentieerde werking te voorzien. Opnieuw: de historische redenen zijn technisch, maar gemotiveerd. De regio's die in dit laatste scenario verkeren, zijn duidelijk in kaart gebracht. Het betreft hier vooral de regio's Antwerpen en Oost-Vlaanderen. Binnen deze regio's kregen de initiatiefnemers het duidelijk signaal niet overhaast te werk te gaan en dus nog geen grote bewegingen in ombouw of wijzigingen in de modulering door te voeren.

En natuurlijk hebben beide sectoren ook geanticipeerd op de nieuwe spelregels. Er werden simulaties gemaakt van de impact ervan op het terrein en van waar net die prioritaire noden liggen. We verwezen al naar de inschatting die werd gemaakt, anticiperend op de inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving.

Dat de problematiek van jonge kinderen er een is van een andere orde dan de begeleiding van plus-12-jarigen en adolescenten, daar zijn we ons van bewust. Daarom is het inderdaad zeer belangrijk dat deze analyses worden uitgewisseld. De te verwachten verschuivingen in het aanbod van de ckg's werden dan ook door Jongerenwelzijn meegenomen in het uitwerken van de oproep van 18 juli 2012. Hierbij werden de vermelde regionale prioriteiten in de regio's Antwerpen en Oost-Vlaanderen duidelijk vastgelegd om deze verschuivingen te ondervangen. U vindt die terug in de oproep binnen Jongerenwelzijn. We voeren deze versterking ook door op het terrein en blijven die koppelen aan de evaluatie- en afstemmingsmomenten waarin de regelgeving voorziet.

We moeten inderdaad bewaken dat de analyse vooraf ook blijvend afgestemd wordt met de ontwikkelingen en de noden op het werkveld. Zo blijkt uit de laatste informatie van Kind en Gezin dat de inschatting van 49 in een geactualiseerd overzicht aanzienlijk lager ligt en dat de bewegingen gefaseerd verlopen. Jongerenwelzijn nam einde 2012 de beslissing voor het residentiële uitbreidingsbeleid 2013. Met die beslissing komen er nog in de loop van dit jaar 47 plaatsen bij in de bijzondere jeugdzorg, waarvan er 35 expliciet voorbehouden worden voor de min-12-jarigen. Deze eerste beweging is dus alvast een tastbaar element in de afstemming en de verdere uitrol binnen de ckg's en Jongerenwelzijn.

Ook in 2014 is het de intentie om de residentiële component van Jongerenwelzijn in een tweede beweging te versterken met 12 plaatsen. Zodra er zicht is op de budgettaire mogelijkheden, worden die ook op het terrein uitgevoerd. Dat maakt een totaal van 47 plaatsen voor de doelgroep van de min-12-jarigen. Als we dit koppelen aan de meest recente gegevens van Kind en Gezin waarbij de ombouw lager ligt dan de gesimuleerde 49, dan moeten we toch kunnen spreken van een evenwichtige oefening. De voorziene evaluatie- en bijsturingsinstrumenten moeten dus maximaal spelen, ook op het terrein. Mocht hierbij blijken dat er regionaal moet worden bijgestuurd, dan verwijs ik naar de duidelijke bepalingen in de regelgeving, die dit zowel voor de ckg's als voor Jongerenwelzijn expliciet inschrijven.

We stellen dus vast dat we, ook in economisch en budgettair moeilijke tijden, in de jeugdhulp en in de doelgroep blijven investeren. We moeten ons er zeer goed bewust van zijn dat het aantal wachtende jongeren en gezinnen zich kenmerkt door grote regionale verschillen en verschillen tussen doelgroepen en werkvormen, waarbij de hulpverlening aan de jongste kinderen een duidelijke prioriteit moet zijn. Die doelgroep kenmerkt zich inderdaad door minder mogelijkheden om naar de context te werken. Dat is iets heel specifiek voor die heel jonge kinderen, en dit vanwege soms zeer complexe gezinssituaties of hardnekkige ouderproblematieken. Het gevolg is minder doorstroom en langere wachttijden. Het is dus net ook voor deze doelgroep zeer belangrijk dat we zoeken naar mogelijkheden en alternatieven.

We moeten in alle eerlijkheid blijven vasthouden aan de gedachte dat uitbreiding alleen niet het enige antwoord kan zijn. We hebben altijd gezegd dat een antwoord hierop vanuit twee perspectieven moet worden geformuleerd: enerzijds een uitbreidingsbeleid, anderzijds een anders en efficiënter inzetten van middelen en plaatsen. Zowel met de ckg-regelgeving als met het experimentele modulaire kader van Jongerenwelzijn zetten we zeer expliciet in op dat tweede perspectief.

Voor wat Jongerenwelzijn betreft, verwijs ik naar het experiment multifunctionele centra (MFC), waar we afstapten van erkenningscategorieën maar waar we denken in termen van flexibele organisaties die een modulair aanbod inzetten op basis van de noden van de cliënt en zijn context. Essentieel hierbij is dat de contextbegeleiding centraal staat en dat de andere functies, namelijk dagbegeleiding en verblijf, geactiveerd worden indien nodig. Uit de evaluatie van het MFC-experiment blijkt dat er minder breuken in trajecten zijn, dat er meer trajecten afgesproken beëindigd worden, ofwel met vervolghulp in het rechtstreeks toegankelijke aanbod, ofwel zonder vervolghulp, en dat de begeleidingsduur iets korter lijkt te zijn.

De krachtlijnen van de MFC-werking vormen de grondslag van het experimentele modulaire kader waar in 2013 ongeveer 75 procent van de capaciteit van Jongerenwelzijn instapt. Het is duidelijk dat we hiermee de residentiële component van ons aanbod op een andere manier gaan inzetten: niet op zichzelf staand, maar wel deel uitmakend van een traject en ondersteunend ten aanzien van contextbegeleiding. Zowel de bewegingen in Jongerenwelzijn als in Kind en Gezin herdenken fundamenteel de wijze waarop de residentiële capaciteit wordt gebruikt: deze capaciteit wordt steeds en uitdrukkelijk aan mobiele en contextbegeleiding gekoppeld. Het zal u niet verbazen dat we zeker voor deze doelgroep een breed engagement moeten nemen om ook pleegzorg uitdrukkelijker op de kaart te zetten in

Vlaanderen. We weten allen dat het niet evident is om de grote vraag te koppelen aan de instroom van nieuwe pleegouders. We moeten daarom maximaal inzetten op de vertaling van het decreet Pleegzorg naar het terrein, om ook hier vanaf 2014 nieuwe mogelijkheden voor jonge kinderen te creëren.

Het lijkt ons hiermee duidelijk dat we een keuze maken inzake vermaatschappelijking van de zorg – ik ga het woord maar één keer gebruiken – en contextbegeleiding. Het mag ook gezegd dat de inspanningen die de sectoren, de voorzieningen, de administraties, de koepels en de medewerkers leveren, behoorlijk indrukwekkend zijn. We moeten het beeld doorbreken dat er in de jeugdhulp enkel technische of rationele wijzigingen worden doorgevoerd. Het gaat inderdaad over financieringswijzen en over de organisatie van het aanbod, veranderingen die soms moeilijk uit te leggen zijn. Maar in het gesprek met de medewerkers, en met de jongeren en hun gezinnen is het duidelijk dat dit ook daadwerkelijk leidt tot meer input van de context, het sneller en eenvoudiger kunnen werken en tot betere jeugdhulp. We merken ook net in deze oefening met de ckg's en Jongerenwelzijn dat een geijkte en gelijke taal wordt gesproken en dat overleg en afstemming mogelijk is.

We gaan er in elk geval van uit dat een modulaire benadering geenszins leidt tot meer carouseltrajecten. Uit het MFC-experiment blijkt dit niet: we stellen vast dat er niet in alle dossiers geschakeld wordt en dat schakelmomenten in hoofdzaak binnen één organisatie gebeuren. Dat heeft juist tot gevolg dat er minder breuken in trajecten zijn. Het creëren van geïntegreerde hulpverleningspakketten op basis van modules zal mijns inziens meer transparantie en voorspelbaarheid creëren en de trajectmatige werking faciliteren, daar waar de huidige rigide opdeling in erkenningscategorieën onvermijdelijk tot overgangen tussen organisaties en daarmee samenhangende cesuren en rupturen leidt.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, zo kunt u elke vraag 'platklappen'. Kind en Gezin is duidelijk 'not amused' met deze vraag, die deels mee geïmplementeerd is vanuit het terrein. Dat kunnen ze niet goed verdragen en dus leveren ze u vier of vijf bladzijden die u hier komt aflezen. Maar ik begrijp nu nog altijd niet waarom u tijdens de begrotingsbespreking en de bespreking van de beleidsbrief hebt gezegd dat er geen plaatsen zullen worden afgebouwd in de ckg's zonder dat er binnen Jongerenwelzijn gerealiseerd worden.

U komt hier allerlei dingen zeggen. Ik weet heel zeker dat men bij Jongerenwelzijn 'not amused' was, omdat van hen werd verwacht dat zij plots binnen het uitbreidingsbeleid de capaciteit moesten overnemen die Kind en Gezin had afgebouwd. Bij Jongerenwelzijn had men een plan om in dat uitbreidingsbeleid een aantal dingen te doen, en niet om eigenlijk de verschuivingen over te nemen waartoe binnen Kind en Gezin was beslist. Er zal wel overleg zijn geweest, maar misschien was het in het kader van de filosofie achter de integrale jeugdhulp logischer geweest dat, indien er modules van Kind en Gezin achter de toegangspoort belanden, de middelen dan ook mee achter die toegangspoort gaan. Nu is de realiteit dat Kind en Gezin alle moeilijke situaties afstoot naar de multifunctionele centra binnen Jongerenwelzijn. Kind en Gezin wil preventief werken. Kind en Gezin wil met de ckg's ambulante werken, en gaan kijken naar een kind dat niet wil eten of niet op zijn potje wil. Kind en Gezin schuift die moeilijke dossiers steeds meer door naar Jongerenwelzijn, en dat staat haaks op de filosofie van het integrale.

Dan zijn er al die dingen over het regionaal overleg. Ik zal u niet zeggen over welke regio ik het heb, want het gaat zo ver dat de mensen die iets zeggen, daarop worden aangesproken. Ik zal dat dus niet doen, maar ik ken alleszins regio's waar er ondertussen nog drie residentiële plaatsen overblijven en men mensen moet doorsturen naar 80 kilometer verderop. Het gaat hier over jonge ouders die, als wordt gewerkt aan een terugkeer naar huis, eigenlijk hun kinderen nog zouden moeten kunnen bezoeken. Het gaat over ouders die niet beschikken over een of twee wagens, maar afhankelijk zijn van het openbaar vervoer en daar niet meer geraken. Minister, dat is de realiteit op het terrein.

De regelgeving en de financiering die is uitgewerkt door Kind en Gezin, vooral de enveloppenfinanciering, was zo dat ckg's in feite geen keuze hadden dan gewoon residentiële capaciteit af te bouwen en om te bouwen naar het ambulante. Het alternatief was mensen op straat zetten. Het is absoluut niet zo dat er een vrije keuze is. Ik weet dat een aantal mensen in het raadgevend comité van Kind en Gezin kritische vragen hebben gesteld over de gevolgen op het terrein, omdat ze vrezen dat dit zou betekenen dat de meest kwetsbare groepen uit de boot zouden vallen. Dat is altijd ontkend. Ik zie nu op het terrein dat het gebeurt.

Ik ben absoluut niet onder de indruk van het antwoord van Kind en Gezin en al helemaal niet met een verwijzing naar de beleidsbrief van 2001 die ik zou hebben geschreven. Als men dat nodig heeft als argument om een antwoord te formuleren op mijn vraag, dan denk ik dat ik dicht bij de waarheid zit met mijn vraag, heel dicht.

Minister, daarmee zijn ze erg verveeld, maar u bent verantwoordelijk voor de opvang van jonge kinderen. Als jeugdrechters morgen met een kind in nood zitten, waar zal dat kind dan terecht kunnen? Ik ken het antwoord nog niet. Voor zover ik weet, zijn er bij Jongerenwelzijn sommige plaatsen verschoven en is er een oproep gedaan om plaatsen voor jonge kinderen vrij te maken, onder andere in het kader van multifunctionele centra, maar die oproep is niet opgevolgd. Minister, ik kan uit uw antwoord niet afleiden hoeveel plaatsen er op dit moment de facto zijn gerealiseerd bij Jongerenwelzijn voor een langdurige opvang van jonge kinderen in nood.

Ik ben eigenlijk helemaal niet onder de indruk van dit antwoord op mijn vraag. Ik heb drie keer moeten proberen om deze vraag te kunnen stellen. Ik denk dat er stront aan de knikker is, zoals men dat bij ons zegt.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Er is in elk geval een grote verbolgenheid bij een aantal betrokkenen over de manier waarop u sommige zaken voorstelt, die volgens hen pertinent niet waar zijn. Dat kan ik bevestigen.

Mevrouw Mieke Vogels: De waarheid kwetst.

Minister Jo Vandeurzen: Neen, ze zijn verontwaardigd omdat ze van oordeel zijn dat u de waarheid niet zegt.

Het is absoluut juist dat we heel duidelijk zijn geweest voor de betrokken agentschappen dat er geen transitie van de ckg's naar een ambulante en mobiele werking zou plaatsvinden in de regelgeving als er in het aanbod niet werd gewaakt over voldoende respect voor de beschikbare residentiële capaciteit. Dat is heel juist en dat kan ik bevestigen. In de beleidsraad heb ik daarvoor de nodige aandacht en garanties gevraagd.

De reden waarom daarover in het besluit heel duidelijke bepalingen zijn opgenomen, vindt daar zijn oorsprong. Die transities moeten gebeuren in goed overleg en het kan niet dat er door de aanpak in de ckg's – die aanpak is een optie die al heel lang bestaat – een aantal ongewilde effecten zouden ontstaan in het aanbod, dat een absoluut belangrijk aanbod is. De ckg's zullen wel degelijk residentieel langdurige trajecten kunnen aanbieden.

Mevrouw Mieke Vogels: Er waren er tien, nu zijn er nog drie.

Minister Jo Vandeurzen: In tegenstelling tot vroeger, toen ze met vrij korte periodes zaten, gaan ze in de toekomst langdurig residentiële trajecten kunnen aanbieden. Is dat waar of is dat niet waar?

Mevrouw Mieke Vogels: Vroeger waren die opvangperiodes ook lang. Daarom is de opvang uitgebreid naar twaalf jaar, om broers en zusjes niet van elkaar te moeten scheiden, die gedurende drie, vier of vijf jaar in ckg's verbleven omdat er geen geschikt opvanggezin werd gevonden of omdat in het kader van de vrijwillige hulpverlening de ouders niet wilden dat er

een pleeggezinplaatsing kwam. Ook vroeger gebeurde dat, maar er was een veel grotere capaciteit dan vandaag.

Minister Jo Vandeurzen: Er is een uitdrukkelijke vraag geweest om het mogelijk te maken langdurige residentiële plaatsingen te doen achter de poort door de ckg's. Dat is nu mogelijk. Het is ook mogelijk om een terugkeer naar huis te combineren met een residentiële opvang. In de nieuwe regelgeving is dat mogelijk.

Mevrouw Mieke Vogels: Niet binnen de ckg's, maar wel voor een heel klein groepje kinderen.

Minister Jo Vandeurzen: Ik zal u niet nog eens vervelen met citaten uit de regelgeving, maar ik kan u verzekeren dat het juist is wat ik zeg. Het is me pas nogmaals bevestigd dat dat wel degelijk het geval is. De ondertoon is de bezorgdheid en die neem ik ook ernstig. We gaan wel degelijk bewaken dat er geen afbouw van capaciteit zal zijn voor bepaalde kwetsbare kinderen als er aan de andere kant geen compensatie is en zorg dat dat met de nodige zorgvuldigheid en expertise kan gebeuren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■